

महाराष्ट्र माथाडी, हमाल व इतर श्रमजीवी कामगार (नोकरीचे
नियमन व कल्याण) अधिनियम , १९६९ अंतर्गत
रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग जिल्हा माथाडी हमाल व इतर श्रमजीवी
कामगार (नोकरीचे नियमन व कल्याण)

योजना २००३

**The Maharashtra Mathadi, Hamal and Other
Manual Workers (Regulation of Employment
and Welfare) Act, 1969**

Under

**The Ratnagiri and Sindhudurg Districts
Mathadi , Hamal and other Manual Workers
(Regulation of Employment and Welfare)**

Scheme 2003

अधिसूचना

उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक: २३.१.२००४

क्र.युडब्ल्युए-१४२००२/(९८/६)/काम-५,

महाराष्ट्र
माथाडी
हमाल व इतर
श्रमजीवी
कामगार
(नोकरीचे
नियमन व
कल्याण)
अधिनियम,
१९६९

१.माल भरणे तो उतरविणे, रचणे , त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील किराणा बाजार किंवा दुकाने यातील नोकरी.

२.माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून, अशा प्रकारच्या कामांसंबंधात, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी विक्री (विनियमन) अधिनियम, १९६३ अन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या बाजारातील किंवा दुय्यम बाजारातील नोकरी.

३.सार्वजनिक वाहतुकीच्या वाहनात माल भरणे किंवा त्यामधून तो उतरविणे व त्या कामाशी अनुषंगिक व संबंधित असेल असे इतर कोणतेही काम यासंबंधातील नोकरी.

४.माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व मापन करणे किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामेधरून, अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील लोखंड व कामांसंबंधातील लोखंड व पोलाद बाजार किंवा दुकाने यातील नोकरी.

५.माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामेधरून, अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील या अनुसूचीच्या इतर कोणत्याही नोंदीखाली न येणारी, बाजारातील आणि कारखान्यातील व इतर आस्थापनांतील नोकरी.

६.रेल्वे प्राधिकरणांकडून जे कामावर ठेवण्यात आले नसतील अशा कामगारांकडून करण्यात येणारी, माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे व त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व मापन करणे किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील रेल्वे आवारातील किंवा गुडस् शेडसंबंधातील नोकरी.

७.माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून त्यासंबंधातील भाजीपाला बाजारातील (कांदे व बटाटा बाजार धरून) नोकरी.

८. खोकी तयार करण्याच्या कामातील किंवा इमारती लाकूड बाजारातील नोकरी.

९. माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील कापड व कापूस बाजार किंवा दुकाने यातील नोकरी.

१०. अन्नधान्याच्या गोदामात माल भरणे, तो उतरविणे आणि त्याची ने-आण करणे (अन्नधान्याचे पृथक्करण करणे व ते स्वच्छ करणे, पोत्यात अन्नधान्य भरणे आणि अशी पोती शिवणे) किंवा अशा प्रकारच्या कामांशी अनुषंगिक व संबंधित असेल अशी नोकरी.

११. कोदे स्वच्छ करणे, त्याचे पृथक्करण करणे, ते चढवणे, उतरविणे, रचणे, ने-आण करणे, त्यांचे वजन करणे, ते पोत्यात भरणे व पोती शिवणे आणि अशा प्रकारच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील नोकरी अशा नोकऱ्यांसाठी महाराष्ट्र माथाडी, हमाल व इतर श्रमजीवी कामगार (नोकरीचे नियमन व कल्याण) अधिनियम, १९६९ (महाराष्ट्र १९६९ चा ३०) च्या कलम ४ चे पोट कलम (१) द्वारे प्रदान केलेल्या अधिकारांचा व त्यासंबंधीत त्यास समर्थन करणाऱ्या इतर सर्व अधिकारांचा वापर करून सल्लागार समितीबरोबर विचारविनिमय केल्यानंतर महाराष्ट्र शासन याद्वारे उक्त अधिनियमाद्वारे खालील योजना प्रकाशित करित आहे. ही योजना उक्त अधिनियमाच्या कलम ४ च्या कलम १ द्वारे आवश्यक असल्याप्रमाणे यापूर्वी प्रकाशित करण्यात आली आहे.

योजना

(१) **नाव-** या योजनेस रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्हा माथाडी हमाल व इतर श्रमजीवी कामगार (नोकरीचे नियमन व कल्याण) योजना २००३ असे म्हणावे.

(२) **उद्दिष्टे व प्रयुक्तीक :**

उद्दिष्ट :- असंरक्षित कामगारांचे काम कार्यक्षमतेने पार पाडण्याची आणि सर्वसामान्यपणे अशा कामगारांच्या नोकरीच्या अटी व शर्तीमध्ये अधिक चांगल्या तरतूदी करण्याची आणि त्यांचे सर्वसामान्य कल्याण व सुरक्षितता यासाठी तरतूद करण्याची खात्री करून घेणे ही या योजनेची उद्दीष्टे आहेत.

१. माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून, अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील किराणाबाजार किंवा दुकाने यातील नोकरी.

२. माल भरणे तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधात, महाराष्ट्र कृषि उत्पन्न खरेदी विक्री (विनियमन) अधिनियम, १९६३ अन्वये स्थापन करण्यात आलेल्या बाजारातील किंवा दुय्यम बाजारातील नोकरी.

३. सार्वजनिक वाहतुकीच्या वाहनात माल भरणे किंवा त्यामधून तो उतरविणे व त्या कामांशी अनुषंगिक व संबंधित असेल असे इतर कोणतेही काम यासंबंधातील नोकरी.

४. माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व मापन करणे किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून, अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील लोखंड व पोलाद बाजार किंवा दुकाने यातील नोकरी.

५. माल भरणे तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून, अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील या अनुसूचीच्या इतर कोणत्याही नोंदीखाली न येणारी, बाजारातील आणि कारखान्यातील व इतर आस्थापनांतील नोकरी.

६. रेल्वे प्राधिकरणांकडून जे कामावर ठेवण्यास आले नसतील अशा कामगारांकडून करण्यात येणारी, माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे व त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व मापन करणे किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील रेल्वे आवारातील किंवा गुडस् शेडसंबंधातील नोकरी.

७. माल भरणे, तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून त्यासंबंधातील भाजीपाला बाजारातील (कांदे व बटाटा बाजार धरून) नोकरी.

८. खोको तयार करण्याच्या कामातील किंवा इमारती लाकूड बाजारातील नोकरी.

९. माल भरणे तो उतरविणे, रचणे, त्याची ने-आण करणे, त्याचे वजन व (मापन करणे, भरणे, शिवणे, पृथक्करण करणे, स्वच्छ करणे) किंवा अशा कामांच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील कापड व कापूस बाजार किंवा दुकाने यातील नोकरी.

१०. अन्नधान्याच्या गोदामात माल भरणे, तो उतरविणे, आणि त्याची ने-आण करणे, (अन्नधान्याचे पृथक्करण करणे व ते स्वच्छ करणे, पोत्यात अन्नधान्य भरणे आणि अशी पोती शिवणे) किंवा अशा प्रकारच्या कामांशी अनुषंगिक व संबंधित असेल अशी नोकरी.

११. कांदे स्वच्छ करणे, त्यांचे पृथक्करण करणे, ते चढविणे, उतरविणे, रचणे, ने-आण करणे, त्यांचे वजन करणे, ते पोत्यात भरणे व पोती शिवणे आणि अशा प्रकारच्या पूर्वतयारीची किंवा अनुषंगिक कामे धरून अशा प्रकारच्या इतर कामांसंबंधातील नोकरी.

(२) प्रयुक्ति:- ही योजना रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्ह्यांच्या क्षेत्रातील नोंदणीकृत कामगार आणि नोंदणीकृत मालक यांना उपखंड १ मध्ये उल्लेखिलेल्या अनुसूचित नोकऱ्यांच्या संदर्भात लागू होईल.

३. प्रारंभ:- (१) योजनेचे खंड (१४) व खंड (१५) अंतिम अधिसूचना निर्गमित झाल्यापासून एक महिन्यानंतर अंमलात येईल.

(२) उर्वरित खंड अंतिम अधिसूचना निर्गमित झाल्यापासून दोन महिन्यानंतर अंमलात येतील.

४. निर्वचन:- (अ) "अधिनियम" म्हणजे महाराष्ट्र माथाडी हमाल आणि इतर श्रमजीवी कामगार (नोकरीचे नियमन व कल्याण) अधिनियम, १९६९ (१९६९ चा महाराष्ट्र ३०).

(बी) "मंडळ" म्हणजे या अधिनियमाच्या कलम ६ खाली स्थापन करण्यात आलेले रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग जिल्हा माथाडी व असंरक्षित कामगार मंडळ.

(सी) "अध्यक्ष" म्हणजे मंडळाचे अध्यक्ष.

(डी) "मासिक कामगार" म्हणजे मालकाने किंवा मालकांच्या समुहाने कंत्राटावर किंवा मासिक तत्त्वावर नोकरीवर ठेवलेला कामगार.

(इ) "कार्य गटातील कामगार" म्हणजे मासिक कामगार नसणारा कार्य गटातील नोंदणीकृत कामगार.

(एफ) कार्यगट म्हणजे, मंडळाने तयार केलेली कामगारांची सूची. परंतु यामध्ये मासिक कामगारांचा अंतर्भाव होत नाही;

(जी) "आस्थापना अधिकारी" म्हणजे खंड ५ खाली मंडळाने नियुक्त केलेला आस्थापना अधिकारी;

(एच) "नोंदणी मालक" म्हणजे, ज्या मालकाच्या नावाची तात्पुरती नोंद मालकांच्या नोंदवहीत करण्यात आली आहे, असा मालक;

(आय) "नोंदणीकृत कामगार" म्हणजे, ज्या कामगाराच्या नावाची तात्पुरती नोंद कार्यगट कामगारांच्या नोंदवहीत किंवा मासिक कामगारांच्या नोंदवहीत करण्यात आली आहे, असा कामगार;

(जे) "मालकाची नोंदवही" म्हणजे, या योजनेखाली ठेवण्यात आलेली मालकांची नोंदवही;

(के) "कामगारांची नोंदवही" म्हणजे, या योजनेखाली ठेवण्यात आलेली कामगारांची नोंदवही;

(एल) "नियम" म्हणजे, महाराष्ट्र माथाडी, हमाल आणि इतर श्रमजीवी कामगार (नोकरीचे नियमन व कल्याण) नियम, १९७०;

(एम) "सचिव" म्हणजे, मंडळाचा सचिव;

(एन) "आठवडा" म्हणजे, शनिवारी मध्यरात्री पासून सुरु होणारा आणि पुढील शनिवारी मध्यरात्रीत संपणारा सात दिवसांचा कालावधी;

(ओ) योजनेत वापरण्यात आलेल्या परंतु व्याख्या न दिलेल्या शब्दांचा आणि वाक्यप्रयोगांचा अर्थ अधिनियमात नेमून दिलेल्या अर्थाप्रमाणे असेल.

५. **मंडळाचे सचिव आस्थापना अधिकारी आणि इतर कर्मचारी :-** मंडळ त्याला योग्य वाटेल अशा सेवेच्या अटी व शर्तीवर, सचिव, आस्थापना अधिकारी आणि असे इतर अधिकारी व कर्मचारी यांची नेमणूक करील;

परंतु, ज्या पदाचे वेतन, भत्ता वगळता, दरमहा रुपये १,००० किंवा त्याहून अधिक असेल, असे पद निर्माण करण्यात येणार नाही आणि राज्य शासनाची पूर्वमान्यता असल्याखेरीज, मंडळ अशा पदावर नेमणूक करणार नाही;

आणखी असे की, तीन महिन्यांपेक्षा अधिक नाही अशा कालावधीच्या रजामुदतीत रिक्त पदावर कोणतीही नेमणूक करावयाची असल्यास त्यासाठी राज्य शासनाच्या पूर्वमान्यतेची आवश्यकता असणार नाही.

६. **मंडळाची कर्तव्ये:-**(१) खंड २ मध्ये दिलेल्या योजनेच्या अंमलबजावणीचे उद्दीष्ट साध्य करण्यासाठी मंडळाला इष्ट वाटतील, अशा उपाययोजना करता येतील, त्यामध्ये पुढील उपाययोजनांचा समावेश होईल :-

(एक) काम जलदपणे पूर्ण करणे सुकर व्हावे या प्रयोजनासाठी, नोंदणीकृत कामगारांचा पुरेसा पुरवठा होत आहे आणि त्यांचा पूर्णपणे व यथोचित वापर होत आहे याची खात्री करून घेणे;

(दोन) कामगारांची भरती आणि त्यांची योजनेत नोंदणी करणे तसेच त्याची नोंदणी काढून टाकणे त्यांचे नियमन करणे आणि कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारांचे नोंदणीकृत मालकांसाठी वाटप करणे;

(तीन) नोंदवही आणि अभिलेख यावर असलेल्या नोंदणीकृत कामगारांची संख्या वेळोवेळी निश्चित करणे आणि या संख्येचे आणि नोंदणीकृत कामगारांच्या संख्येतील वाढ किंवा घट यांचे पुनरिक्षण करणे;

(चार) पुन्हा मालकांच्या नोंदवह्या ठेवणे, समायोजित करणे आणि अद्ययावत ठेवणे आणि त्यामध्ये कोणत्याही मालकाचे नाव दाखल करणे किंवा पुन्हा दाखल करणे आणि परिस्थितीनुसार आवश्यक असेल तेव्हा, या योजनेच्या तरतुदीनुसार कोणत्याही नोंदणीकृत मालकाचे नाव नोंदवहीतून काढून टाकणे;

(पाच) जे कामगार कामासाठी तात्पुरते उपलब्ध नसतील आणि ज्यांची अनुपस्थिती मंडळाकडून मान्य करण्यात आली आहे अशा कामगारांच्या कोणत्याही नोंदवह्या किंवा अभिलेख यासह, कोणत्याही कामगारांच्या अशा नोंदवह्या व अभिलेख आवश्यक असतील त्याप्रमाणे वेळोवेळी ठेवणे, ते समायोजित करणे आणि ते अद्ययावत ठेवणे आणि परिस्थितीनुसार आवश्यक असेल तेव्हा कोणत्याही नोंदवहीतून किंवा

अभिलेखातून कोणत्याही नोंदणीकृत कामगारांचे नाव त्यांच्या स्वतःच्या विनंतीवरून किंवा या योजनेच्या तरतुदीनुसार काढून टाकणे;

(सहा) मंडळ ठरवील अशा गटांमध्ये सर्वनोंदणीकृत कामगारांचे गट करणे किंवा पुनः गट करणे, आणि नोंदणीकृत कामगारांच्या अर्जांनुसार, कोणत्याही नोंदणीकृत कामगारांच्या गटाचा आढावा घेणे;

(सात) जेथवर अशा तरतुदी या योजनेपासून वेगळ्या नाहीत, तेथवर, वैद्यकीय सेवा धरून, नोंदणीकृत कामगारांच्या कल्याणासाठी, निधीच्या उपलब्धतेच्या अधीनतेने तरतुदी करणे;

(आठ) नोंदणीकृत मालकांच्या अंशदानातून या योजनेचा खर्च, मजुरी, कर आणि या योजनेखालील इतर अंशदाने यांची वसुली करणे;

(नऊ) जेथवर अशा तरतुदी योजनेपासून वेगळ्या नाहीत तेथवर, ज्या जागी कामगांना कामावर नेमण्यात आले आहे. त्या जागेची आरोग्य व सुरक्षिततेच्या उपाययोजनांसाठी निधीच्या उपलब्धतेच्या अधीनतेने, तरतुदी करणे;

(दहा) कामगार कल्याण निधी ठेवणे आणि त्याचा कारभार पाहणे आणि जेव्हा निधीच्या नियमानुसार असा निधी उभारण्यात येतो तेव्हा निधीसाठी सर्वनोंदणीकृत मालकांकडून अंशदान वसूल करणे;

(अकरा) जेव्हा असे निधी स्थापन करण्यात येतात तेव्हा, कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारांसाठी भविष्य निर्वाह निधी आणि उपदान निधी ठेवणे व त्यांचा कारभार पाहणे;

(बारा) नोंदणीकृत कामगार आणि मंडळाचा कर्मचारी वर्ग यांच्यासाठी स्थापन करण्यात आलेल्या सहकारी संस्थांना निधीच्या उपलब्धतेच्या अधीनतेने कर्जाच्या रुपाने सहाय्य देणे;

(२) मंडळाकडे विहित करण्यात आलेली सर्व मालमत्ता, निधी आणि इतर मत्ता या योजनेच्या तरतुदीच्या अधीन राहून व योजनेच्या प्रयोजनांसाठी मंडळ धारण करील आणि उपयोजित करील;

(३) मंडळाचा स्वतःचा निधी असेल आणि मंडळ असा निधी ठेवील. या निधीत पुढील रकमा जमा करण्यात येतील:-

(अ) राज्य शासनाकडून मंडळाला प्राप्त झालेला सर्व पैसा;

(ब) या योजनेखाली मंडळाला प्राप्त झालेली सर्व फी, मजुरी आणि लेव्ही;

(क) मालमत्ता आणि इतर मत्ता यांची विक्री व विल्हेवाट याद्वारे मंडळाला प्राप्त झालेला सर्व पैसा;

(ड) प्रतिभूती, ठेवी व भाडी आणि अन्य कोणत्याही प्रकारे किंवा अन्य कोणत्याही मार्गांनी मंडळाला प्राप्त झालेला सर्व पैसा यांच्या गुंतवणूकीवरील व्याज;

(४) निधीचा भाग असलेला सर्व पैसा स्टेट बँक ऑफ इंडिया, रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, किंवा कोणतीही राष्ट्रीयकृत बँक, किंवा कोणतीही अनुसूचित बँक यामध्ये चालू खात्यात ठेवण्यात येईल किंवा मंडळ मान्य करील अशा प्रतिभूतीमध्ये गुंतवण्यात येईल. मंडळ प्राधिकृत करील असे मंडळाचे अधिकारी, अशी खाती उपयोगात आणतील;

परंतु, मंडळ त्याला आवश्यक वाटेल त्याप्रमाणे, १००० रुपयांपेक्षा अधिक नाही एवढी रक्कम स्वतःकडे ठेवील.

स्पष्टीकरण:- या उपखंडाच्या प्रयोजनासाठी, राष्ट्रीयकृत बँक म्हणजे, बँक व्यवसाय कंपन्या (उपक्रमांचे संपादन व हस्तांतरण) अधिनियम, १९७० (१९७० चा ५) च्या पहिल्या अनुसूचीच्या स्तंभ क्रमांक २ मध्ये विनिर्दिष्ट केलेली कोणतीही बँक.

(५) राज्य शासनाच्या पूर्व परवानगीने मंडळ, स्वतःची साधनसंपत्ती पर्याप्त करण्याच्या दृष्टीने खुल्या बाजारातून कर्ज किंवा अन्यथा पैसे कर्जाऊ घेईल.

(६) ज्या व्यक्ती, प्राधिकारी किंवा आस्थापना यांच्याशी मंडळाला व्यवहार करावयाचा आहे, अशापैकी कोणत्याही व्यक्तीकडून, प्राधिकाऱ्याकडून किंवा आस्थापनाकडून, अशा ठेवी मंडळाला योग्य वाटेल अशा शर्तीवर ते स्वीकारतील.

(७) या योजनेत तरतूद केली असेल अशा राखीव आणि इतर अभिधानात्मक निधीची मंडळ तरतूद करील.

(८) मंडळाचा सर्वसाधारण निधी किंवा यथास्थिती, राखीव व इतर निधी यामधून या योजनेखाली प्राधिकृत केलेल्या प्रयोजनासाठी मंडळाला योग्य वाटेल अशी रक्कम खर्च करण्याचा प्राधिकार मंडळाला असेल.

(९) ही योजना चालवण्याचा खर्च आणि योजनेखालील सर्व जमा व खर्च यांचा योग्य हिशेब मंडळ ठेवतील.

(१०) मंडळ राज्य शासनाला--

(अ) प्रत्येक वर्षी एप्रिलच्या एक तारखेनंतर आणि ऑक्टोबर ३१ तारखेपूर्वी शक्य तितक्या लवकर लेखापरीक्षेत ताळेबंदासह ३१ मार्च रोजी संपणाऱ्या मागील वर्षातील, योजनेच्या कामकाजाचा वार्षिक अहवाल, आणि

(ब) मंडळाच्या बैठकीच्या कार्यवृत्ताच्या प्रती सादर कराल.

(११) मंडळ --

(एक) विविध प्रवर्गातील नोंदणी करावयाच्या कामगारांची संख्या निश्चित करील.

(दोन) नोंदवहीच्या आणि अपेक्षित आवश्यकतांच्या नियतकालिक परीक्षणानंतर आवश्यक वाटल्यास, नोंदवहीतील कोणत्याही प्रवर्गातील कामगारांची संख्या वेळोवेळी वाढवील किंवा कमी करील.

(तीन) विनिर्दिष्ट कालावधीसाठी कोणत्याही प्रवर्गातील कामगारांच्या विनिर्दिष्ट संख्येची अस्थायी नोंदणी मंजूर करील;

(चार) नमुने, अभिलेख, नोंदवह्या, विवरणपत्रे आणि योजनेच्या प्रशासनासाठी अशाच इतर आवश्यक गोष्टी तयारी करील;

(पाच) नोंदणीकृत कामगारांचे सेवानिवृत्तीचे वय, तसेच त्यांचे वेतन, भत्ते आणि सेवेच्या इतर शर्ती निश्चित करील;

(सहा) खंड ४१ (१) खाली ठेवीचे दर निश्चित करील;

(सात) वार्षिक अर्थसंकल्प मंजूर करील;

(आठ) खंड ५ च्या तरतुदींच्या अधीनतेने सचिव, आस्थापना अधिकारी आणि मंडळाचा इतर कर्मचारी वर्ग यांची नियुक्ती करील;

(नऊ) योजनेमध्ये कोणतेही फेरबदल करण्यासंबंधी राज्य शासनाकडे शिफारस करील;

(दहा) नोंदणीकृत मालक व नोंदणीकृत कामगार यांच्यातील विवाद मिटवील;

(अकरा) कामगारांच्या कामाच्या आकडेवारीबाबत आणि पूर्ण झालेल्या कामाबाबत चर्चा करील आणि ती चर्चा, त्यासंबंधीची आलोचना व निदेश यांची नोंद ठेवील;

(बारा) मंडळ, त्याला योग्य वाटतील अशा शर्तीच्या अधीनतेने समिती, अध्यक्ष, सचिव किंवा मंडळाचा कोणताही अधिकारी यांच्याकडे, या योजनेखालील कार्यापैकी कोणतेही कार्य सोपवील;

७. **वार्षिक अंदाज :-** प्रत्येक वर्षी फेब्रुवारी महिना संपण्यापूर्वी घ्यावयाच्या विशेष बैठकीत, अध्यक्ष, १ एप्रिल पासून सुरु होणाऱ्या वर्षाकरिता तसेच योजनेचे वार्षिक अंदाजपत्रक आणि वेळोवेळी, मंडळे विनिर्दिष्ट करील, असा तपशील आणि असे नमुने सादर करील. अशाप्रकारे सादर केलेला तपशील / अंदाज मंडळ विचारात घेईल

आणि सादर केल्यापासून चार आठवड्यांच्या आत, त्यामध्ये फेरफार न करता किंवा त्याला योग्य वाटतील असे फेरफार करून त्याला मंजूरी देईल.

८. **अध्यक्षांच्या जबाबदाऱ्या आणि कर्तव्ये:-** मंडळाच्या कोणत्याही अधिकारांना आणि मंजूरींना बाध येऊ न देता, योजनेची समाधानकारक अंमलबजावणी करण्यास, अध्यक्ष सर्वसाधारणपणे जबाबदार असेल; आणि मंडळाच्या निर्णयाची, त्याच्या निदेशाच्या अधीनतेने अंमलबजावणी करण्याचा आणि विशेषतः पुढील गोष्टी करण्याच्या त्याला अधिकार असेल--

(अ) कामगारांच्या नोंदवह्यांच्या समायोजनासंबंधी मंडळाच्या निर्णयाचे शिघ्रतेने पालन करण्यात येत आहे याची खात्री करणे;

(बी) कामगारांची तात्पुरती नोंदणी करण्यासाठी लागणाऱ्या मंजूरीचे विनाविलंब पालन होत आहे, याची खात्री करणे;

(सी) योजनेच्या कामावर देखरेख व नियंत्रण ठेवणे;

(डी) अध्यक्षांना कामात कोणतीही अनियमितता दिसून आली किंवा त्याच्या लक्षात आणून दिली गेली तर, योग्य उपाय योजना करणे;

(इ) कामगारांची बदली आणि बढती यांच्यासंबंधी योजनेच्या तरतुदीचे योग्य पालन करण्यात येत आहे याची खात्री करणे;

(एफ) आवश्यकता असेल तेव्हा वैधक मंडळ प्रस्थापित करणे.

(जी) मालकांच्या नोंदणीसाठी योजनेत घालून देण्यात आलेल्या शर्तीचे त्यांच्याकडून पालन करण्यात येत आहे याची खात्री करणे;

(एच) मंडळाकडून तयार करण्यात आलेले सर्व नमुने, नोंदवह्या, विवरणपत्रे आणि दस्तावेज, योग्यरित्या ठेवण्यात येत आहेत याची खात्री करणे;

(आय) कामगारांच्या उत्पादनासंबंधी योग्य आकडेवारी संकलित करण्यात येत आहे आणि मंडळाला योग्य वाटेल अशा कालांतराने योग्य शेरे व स्पष्टीकरणे यासह मंडळापुढे ती सादर होत आहे याची खात्री करणे.

(जे) (एक) ज्या पदाचे मासिक वेतन, भत्ता वगळून जास्तीत जास्त रुपये १,००० पेक्षा कमी आहे. अशा पदांची निर्मिती करण्यास मंजूरी देणे आणि अशा पदांवर नेमणुकी करणे;

(दोन) ज्या पदाचे मासिक वेतन, भत्ता वगळून जास्तीत जास्त रुपये १,००० पेक्षा कमी आहे अशा पदावर नेमणुक करणे;

(के) या योजनेच्या तरतुदीनुसार नोंदणीकृत कामगार व नोंदणीकृत मालक यांच्या विरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही करणे विनंतीवरून, मासिक कामगाराची कार्यगटाकडे बदली मंजूर करणे;

(एल) "मंदगती काम" सुरु झालेले आहे असे घोषित करणे आणि या योजनेखाली प्राधिकृत असेल अशी कारवाई करणे.

(एम) या योजनेत तरतूद केल्याप्रमाणे, नोंदणीकृत मालक व नोंदणीकृत कामगार यांच्या विनंतीवरून, मासिक कामगाराची कार्यगटाकडे बदली करणे;

(एन) नोंदणीकृत कामगार व नोंदणीकृत मालक यांच्याखंड ३७ व ३८ खालील अपिलांवर कार्यवाही करणे;

(ओ) खंड ३४ खाली परवानगी देण्यात आलेल्या मर्यादेपर्यंत, नोंदणीकृत मालक व नोंदणीकृत कामगार यांच्याविरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाहीसंबंधीची सर्व कर्तव्ये पार पाडले.

९. **सचिवाची कर्तव्ये:-** सचिव, या योजनेनुसार त्याच्यावर सोपविण्यात आलेली कर्तव्ये, मंडळ आणि अध्यक्ष यांचे अधिकार व कर्तव्ये यांना बाध येऊ न देता पार पाडील आणि विशेषतः खालील गोष्टींना तो जबाबदार असेल:

(अ) मालकांची नोंदवही ठेवणे, ती समायोजित करणे आणि ती अद्यावत ठेवणे त्यामध्ये कोणत्याही मालकाच्या नावाची नोंद करणे किंवा पुन्हा नोंद करणे, आणि जेथे आवश्यकता असेल तेथे, या योजनेच्या तरतुदीनुसार कोणत्याही नोंदणीकृत मालकाचे नाव नोंदवहीतून काढून टाकणे;

(बी) जे कामगार कामासाठी तात्पुरते उपलब्ध नसतील आणि ज्यांची अनुपस्थिती मंडळाकडून मान्य करण्यात आली आहे, अशा कामगारांच्या कोणत्याही नोंदवह्या किंवा अभिलेख आवश्यकता असेल तर वेळोवेळी ठेवणे, समायोजित करून घेणे आणि अद्यावत ठेवणे आणि परिस्थितीनुसार आवश्यक असेल तेव्हा कोणत्याही नोंदवह्यांमधून किंवा अभिलेखांमधून, कोणत्याही नोंदणीकृत कामगाराचे नाव त्याच्या स्वतःच्या विनंतीवरून किंवा या योजनेच्या तरतुदीनुसार काढून टाकणे;

(सी) जेव्हा नोंदणीकृत कामगार या योजनेनुसार अन्यत्र नोकरीवर नसतात व कामासाठी उपलब्ध असतात तेव्हा अशा कामगारांना नोकरी देणे आणि त्यांच्यावर नियंत्रण ठेवणे;

(डी) मंडळाकडून मिळालेल्या सूचनांनुसार मंडळ निर्धारित करील अशा गटांमध्ये नोंदणीकृत कामगारांचे योग्य कार्यगटामध्ये गट करणे किंवा पुन्हा गट करणे;

(इ) नोंदणीकृत मालकांच्या कामासाठी उपलब्ध असलेल्या कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारांचे वाटप करणे, आणि, त्यासाठी सचिव पुढील गोष्टीकरील,-

- (एक) कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारांचा पुरेपुर वापर करील;
- (दोन) नोंदणीकृत कामगारांची हजेरी केंद्रे किंवा नियंत्रण ठिकाणे येथे उपस्थितीची नोंद ठेवील;
- (तीन) नोकरी आणि नोंदणीकृत कामगारांची कमाई यांचे अभिलेख ठेवण्याची तरतूद करील;
- (चार) खंड २२ मध्ये नेमून दिल्याप्रमाणे राखीव कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारांची उपस्थिती पत्रके व वेतनचिठ्ठ्या यांमध्ये आवश्यक त्या नोंदी करील किंवा करवून घेईल;
- (एफ) (एक) या योजनेखाली मालकांकडून लेव्हीची किंवा इतर कोणत्याही अंशदानाची वसुली करील;
- (दोन) या योजनेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या भविष्य निर्वाह निधी, आयुर्विमा निधी किंवा इतर कोणत्याही निधी यामध्ये अंशदानासाठी नोंदणीकृत कामगारांकडून वसुली करील;
- (तीन) नोंदणीकृत मालकाकडून कायदेशीररित्या देय असलेली सर्व कमाई प्रत्येक नोंदणीकृत रोजंदारीवरील कामगाराला देईल आणि या योजनेच्या तरतुदीनुसार मंडळाकडून अशा नोंदणीकृत कामगाराला देय असलेली सर्व रक्कम देईल.

(जी) मंडळ किंवा अध्यक्ष यांच्याकडून नियुक्ती करण्यास प्राधिकृत करण्यात येईल त्याप्रमाणे, अर्थसंकल्पाच्या तरतुदींच्या अधीनतेने अधिकाऱ्याची आणि कर्मचाऱ्यांची वेळोवेळी नियुक्ती करील.

(एच) ही योजना कार्यान्वित करण्यासाठी लागणाऱ्या खर्चाचे आणि त्याखालील सर्व जमा व खर्च यांचे योग्य लेखे ठेविले आणि मंडळाकडे वार्षिक अहवाल व लेखा-परीक्षित ताळेबंद व नफातोऱ्याच्या हिशेबाचा तक्ता सादर करील.

(आय) प्रत्येक वर्षी १५ फेब्रुवारी रोजी किंवा त्यापूर्वी मंडळाकडे सादर करण्यासाठी वार्षिक अर्थसंकल्प तयार करील.

(जे) सर्व नोंदणीकृत कामगारांच्या सेवेचे पूर्ण अभिलेख आणि सर्व नोंदणीकृत मालकांच्या अभिलेखपत्रिका ठेविले.

(के) कार्यगटात काम करण्यासाठी नोंदणीकृत कामगार उपलब्ध नसल्यास, किंवा अध्यक्ष मान्यता देईल अशा इतर परिस्थितीत नोंदणी न झालेल्या कामगारांची सेवा प्राधिकृत करील, आणि

(एल) मंडळ किंवा अध्यक्ष, या योजनेच्या अधीन वेळोवेळी जी कामे नेमून देईल अशी कामे करील.

१०. आस्थापना अधिकाऱ्याची कामे --सचिवाला त्याची कर्तव्ये पार पाडण्यास आस्थापना अधिकारी मदत करील, आणि विशेषतः या योजनेच्या खंड ३४ अन्वये त्याला नेमून देण्यात आलेली कामे करील.

११. नोंदवहा ठेवणे:- (१) मालकांची नोंदवही :- मंडळाने ठरवून दिलेल्या नमुन्यात मालकांची नोंदवही असेल आणि त्यामध्ये या योजनेखालील नोंदणीकृत मालकांची नावे व पत्ते नोंदण्यात येतील.

(२) कामगारांची नोंदवही -- मंडळाकडून नोंदणी करण्यात आलेल्या कामगारांची नोंदवही असेल आणि त्यामध्ये या योजनेखालील नोंदणीकृत कामगारांची नावे व पत्ते नोंदण्यात येतील. ही नोंदवही योग्यरित्या ठेवण्यात येईल.

(३) मासिक नोंदवही- प्रत्येक मालकाने कंत्राटावर आणि मासिक नियुक्तीच्या आधारावर कामास ठेवलेल्या आणि मासिक कामगार म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या कामगारांची एक नोंदवही असेल.

(४) कार्यगट नोंदवही -- मासिक नोंदवही खेरीज कार्यगट कामगार म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या कामगारांची एक नोंदवही असेल. या नोंदवहीत टोळ्यांनी प्रासंगिक रिक्त पदे भरण्यासाठी कोणत्याही टोळीशी संलग्न नसणाऱ्या कामगारांच्या उपकार्यगटांचा समावेश असेल. असा उपकार्यगटात समाविष्ट असलेल्या कामगारांना रजा राखीव कामगार म्हणून ओळखण्यात येईल.

१२. कामगारांचे वर्गीकरण--वेळोवेळी मंडळाकडून, निर्धारित करण्यात येईल त्याप्रमाणे योग्य प्रवर्गामध्ये नोंदणीकृत कामगारांचे वर्गीकरण करण्यासाठी मंडळ व्यवस्था करील.

१३. नोंदवहीवर कामगारांची संख्या निश्चित करणे--कोणत्याही प्रवर्गातील नोंदणीला सुरुवात करण्यापूर्वी, नोंदणीकृत मालकांशी विचारविनिमय करून त्या प्रवर्गात आवश्यक असलेल्या नोंदणीकृत कामगारांची संख्या मंडळ निर्धारित करील.

१४. मालकांची नोंदणी -- ही योजना लागू असणाऱ्या क्षेत्रांमधील मालप्रेषितीच्या इष्ट ठिकाणी जाणारा माल घेणे, साठवणे, किंवा त्यांचे परिवहन करणे यासारख्या कामांच्या निपटारा व अग्रेषणाच्या कामामध्ये असलेला मुकादम, कमिशन एजंट, निपटारा एजंट, खरेदीदार आयातक, निर्यातक यासह प्रत्येक मालक, या योजनेसोबत जोडलेल्या नमुना "ए" मध्ये अर्ज करून नियुक्त केलेल्या दिवसापासून १५ दिवसांच्या आत मंडळाकडून नोंदणी करवून घेईल. परंतु, नियुक्त केलेल्या दिवसानंतर कोणत्याही क्षेत्रात अस्तित्वात येणाऱ्या कोणत्याही आस्थापनेचा मालक, कामकाजांना सुरुवात करतानाच नोंदणीसाठी अर्ज करील.

१५. विद्यमान आणि नविन कामगारांची नोंदणी --(१) (अ) ही योजना लागू असलेल्या क्षेत्रात योजनेची अंमलबजावणी होण्याच्या तारखेस, सेवायोजनात यापूर्वीच काम करीत असलेला कोणताही कामगार, या योजनेखालील नोंदणीकृत कामगार असेल,

(ब) स्थानिक परिस्थिती, शारीरिक पात्रता, क्षमता आणि किंवा अनुभव लक्षात घेता, मंडळाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा अर्हतेवर नवीन नोंदणी करण्यात येईल. केवळ भारताचा नागरिक अशा नोंदणीसाठी पात्र असेल,

(क) मंडळ याबाबत विनिर्दिष्ट करील अशा कोणत्याही तारखेला उक्त सेवायोजनात काम करीत असलेल्या किंवा काम करीत होते अशा कामगारांमधून, कोणत्याही नवीन प्रवर्गातील कामगारांची नोंदणी करण्यात येईल. परंतु, अशा बाबतीत वैद्यकीयदृष्ट्या कामगार पात्र असेल आणि त्यांचे वय ६० वर्षांपेक्षा अधिक नसेल.

(२) या योजनेत कोणत्याही तरतुदी समाविष्ट करण्यात आल्या असल्या तरी जर मंडळाच्या मते कामगाराने त्याच्या अर्जात चुकीची माहिती देऊन किंवा त्यात आवश्यक असलेली माहिती उघड न करता नोंदणी मिळवली आहे, किंवा कामगारांची चुकीच्या पध्दतीने किंवा चुकीची नोंदणी करण्यात आली आहे तर मंडळाला नोंदवहीतून त्या कामगाराचे नाव काढून टाकण्याचा निर्देश देता येईल.

परंतु असा निर्देश देण्यापूर्वी, प्रस्तावित निर्देश का देण्यात येऊ नये याबाबतची कारणे दाखविण्याची एक संधी मंडळ अशा कामगाराला देईल.

१६. नोंदणीकृत कामगारांची बढती आणि बदली -- (१) कार्यगट नोंदवहीतील नोंदणीकृत कामगारांच्या कोणत्याही प्रवर्गातील (प्रासंगिक रिक्त पदाखेरीज) रिक्त पद सर्वसाधारणपणे त्या टोळीमधील खालच्या प्रवर्गातील नोंदणीकृत कामगारांना बढती देऊन भरण्यात येईल.

(२) नोंदणीकृत मासिक कामगारांच्या कोणत्याही प्रवर्गातील (प्रासंगिक रिक्त पदाखेरीज) रिक्त पद, टोळीमधील नोंदणीकृत मासिक कामगारांच्या खालच्या प्रवर्गातून केवळ बढती देऊन भरण्यात येईल, किंवा जर त्याच टोळीमधील नोंदणीकृत मासिक कामगारांच्या खालच्या प्रवर्गातील कोणताही नोंदणीकृत कामगार बढतीसाठी योग्य वाटत नसेल तर, त्याच टोळीमधील त्याच किंवा वरिष्ठ प्रवर्गातील नोंदणीकृत कामगाराची बदली करून नोंदणीकृत मालक किंवा नोंदणीकृत मालकांचा गट यांच्याकडून कार्यगटातील वरिष्ठ प्रवर्गातील कामगाराची निवड करून भरण्यात येईल.

स्पष्टीकरण :- सर्वसाधारणपणे बढतीसाठी पुढील कसोटी असेल :-

(अ) ज्येष्ठता,

(ब) ज्या प्रवर्गासाठी बढती द्यावयाची आहे त्या प्रवर्गासाठी गुणवत्ता व पात्रता,

(क) मागील सेवेचा अभिलेख

टीप:- एकाच प्रवर्गातील कार्यगट नोंदणीतून मासिक नोंदणीकडे केलेली बदली किंवा उलट, ही बढती मानण्यात येणार नाही.

(३) नोंदणीकृत मालक किंवा नोंदणीकृत कामगार यांनी ज्या कारणांसाठी बदली हवी आहे त्या कारणांचे पुरेसे स्पष्टीकरण करणारी लेखी विनंती केल्यास नोंदणीकृत मासिक कामगारांच्या कार्यगटातील बदलीस पुरेशा आणि वैध कारणांसाठी अध्यक्ष किंवा सचिव मान्यता देईल. परंतु, अशी बदली ही, नोकरीच्या समाप्तीसंबंधी नोंदणीकृत मासिक कामगार आणि त्याचा नोंदणीकृत मालक यांच्यात झालेल्या कोणत्याही कराराच्या परिपूर्तीच्या अधिन असेल. अध्यक्ष किंवा सचिव यांच्या पूर्व मान्यतेशिवाय कोणतीही बदली करता येणार नाही.

(४) गैरशिस्त किंवा गैरवर्तवणुकीच्या कृत्यासाठी नोंदणीकृत मालकाकडून नोंदणीकृत कामगाराची सेवा समाप्त करण्यात आली तर त्याला कार्यगटातील सेवायोजनासाठी मंडळाकडे अर्ज करता येईल. मंडळाने नोंदणीकृत कामगाराला नोकरी द्यावी किंवा नाही हे प्रकरणाच्या गुणवत्तेवर मंडळाच्या वतीने सचिव ठरवील आणि जर नोकरी द्यायची असेल तर, त्याच प्रवर्गात द्यायची की खालच्या प्रवर्गात द्यायची हे तो ठरवील. नोंदणीकृत कामगाराला व्यक्तिशः किंवा त्याच्या प्रतिनिधीद्वारे सुनावणीची आणि सचिवासमोर त्याची बाजू मांडण्याची एक संधी देण्यात येईल.

(५) उपखंड (३) किंवा यथास्थिती उपखंड (४) अन्वये, जर नोंदणीकृत मासिक कामगाराची कार्यगटात बदली करण्यात आली किंवा कार्यगटात त्याला नोकरी देण्यात आली तर, कार्यगटातील सर्व लाभांसाठी त्याची पूर्वीची सेवा जमेस धरण्यात येईल, आणि नोंदणीकृत मालक त्याच्या पूर्वीच्या नोकरीतील नोंदणीकृत कामगाराला उपार्जित असलेले सर्व लाभ जणू काही त्याची बदली झालेली नाही असे समजून मंडळाकडे हस्तांतरित करील. नोंदणीकृत मालक, तो ज्याचा सदस्य असेल अशा भविष्य निर्वाह निधीतील त्याच्या नावे कोणतीही रक्कम

असल्यास, नोंदणीकृत कामगाराच्या भविष्य निर्वाह निधीतील अशी रक्कम आणि नोंदणीकृत कामगार व त्याचा नोंदणीकृत मालक यांच्यामध्ये अस्तित्वात देय असलेली त्याची रजा व उपदानाची रक्कम, त्याची सेवा नोंदणीकृत मालकाने समाप्त केली आहे अशा प्रकारे मंडळास देईल.

१७. **वैद्यकीय तपासणी:--** (१) जर मंडळाला कामगारांची वैद्यकीय तपासणी करून घेणे आवश्यक वाटले तर, मंडळ नोंदणी होण्यापूर्वी नवीन कामगाराला, अध्यक्षांने या प्रयोजनासाठी नामनिर्देशित केलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्याकडून शारीरिक पात्रतेसाठी वैद्यकीय तपासणी, विनामुल्य करून घेण्यास भाग पाडू शकेल. वैद्यकीय अधिकाऱ्याने वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र ठरविलेल्या कामगाराला वैद्यकीय मंडळाकडून तपासणी होण्यासाठी अध्यक्षाकडे लेखी अर्ज करता येईल आणि त्याचवेळी, याबाबतीत विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशी फी त्याच्याकडे भरता येईल. अध्यक्ष त्याच्याकडे अशी विनंती करण्यात आल्यावर एक वैद्यकीय मंडळ स्थापन करील. वैद्यकीय मंडळाचा निर्णय अंतिम असेल, आणि वैद्यकीयदृष्ट्या अपात्र असलेला कामगार नोंदणीसाठी पात्र असणार नाही.

(२) जर अध्यक्षाला तसे करणे आवश्यक वाटले तर, तो कामगाराला अध्यक्षाकडून स्थापन करण्यात यावयाच्या वैद्यकीय मंडळाकडून विनामुल्य वैद्यकीय तपासणी करून घेण्यास भाग पाडू शकेल. वैद्यकीय मंडळाचा निर्णय अंतिम असेल, आणि जर कामगार कायम स्वरुपी अपात्र असल्याचे आढळून आले तर, अध्यक्ष ताबडतोब त्याची सेवा समाप्त करील.

१८. **नोंदणी फी :--**(एक) या योजनेन्वये नोंदणी करून घेतेवेळी प्रत्येक कामगार मंडळाला एक रुपया इतकी नोंदणी फी देईल.

(दोन) या योजनेअन्वये नोंदणी करून घेतेवेळी प्रत्येक मालक पंचवीस रुपये इतकी नोंदणी फी देईल.

१९. **कार्डे देणे:--**प्रत्येक नोंदणीकृत कामगाराला (एक) एक ओळखपत्र, (दोन) उपस्थितीपत्र, आणि (तीन) मंडळाने ठरविलेल्या नमुन्यातील वेतनचिठ्ठी देण्यात येईल.

(२) पत्र हरविल्यास नवीन पत्र देण्यात येईल.परंतु मंडळाकडून निश्चित करण्यात येईल असा त्या पत्राचा खर्च संबंधित नोंदणीकृत कामगाराला द्यावा लागेल.

२०. **नोंदणीकृत कामगारांसाठी सेवा अभिलेख:--** प्रत्येक नोंदणीकृत मासिक आणि रोजंदारीवरील नोंदणीकृत कामगारांसाठी, मंडळ विनिर्दिष्ट करील अशा नमुन्यात सेवा अभिलेख ठेवण्यात येईल व त्यांच्यामध्ये इतर गोष्टींबरोबरच नोंदणीकृत कामगाराविरुद्ध करण्यात आलेली शिस्तभंगविषयक कार्यवाही, बढत्या, चांगल्या कामाबद्दल केलेल्या शिफारशी इत्यादी बाबींचा तपशिल आणि मंडळाला योग्य वाटतील अशा इतर बाबी अंतर्भूत असतील.नोंदणीकृत मासिक कामगारांच्या बाबतीतील असे तपशिल नोंदणीकृत मालकांकडून मंडळाला देण्यात येतील.

२१. **नोंदणीकृत मालकांसाठी अभिलेखपत्रे:--**आस्थापना अधिकारी मंडळाकडून तयार करण्यात यावयाच्या नमुन्यात, प्रत्येक मालकाच्या बाबतचे अभिलेखपत्र ठेवील व त्यामध्ये इतर गोष्टींबरोबरच, नोंदणीकृत मालकांविरुद्ध करण्यात आलेल्या शिस्तभंगविषयक कार्यवाहीचा पूर्ण अभिलेख समाविष्ट असेल.

२१. **पत्रे परत करणे:--**खालील परिस्थितीत नोंदणीकृत कामगारांची पत्रे मंडळाकडे परत करण्यात येतील

(अ) सात दिवस किंवा त्यापेक्षा अधिक दिवसांसाठी रजेवर जात असेल तेव्हा,

(ब) सेवेतून निवृत्त होत असेल तेव्हा,

(क) सेवेतून बडतर्फ किंवा सेवामुक्त करण्यात येईल तेव्हा,

(ड) सेवेतून तात्पुरते निलंबित करण्यात येईल तेव्हा, किंवा

(इ) मरण पावल्यानंतर.

परंतु, नोंदणीकृत मासिक कामगाराचा नोंदणीकृत मालकदेखील वरील (अ), (ब), (क), (ड) आणि (इ) मधील परिस्थितीत नोंदणीकृत कामगारांचे पत्र मंडळाकडे परत करील.

२३. उपस्थितीपत्र आणि वेतनचिठ्ठी यांमध्ये नोंदी-- (१) कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार नोंदणीकृत मालकाकडे त्यास कामासाठी नेमून देण्यात येईल तेव्हा त्याचे उपस्थितीपत्र मंडळाकडे देईल. मंडळ नोंदणीकृत कामगाराने केलेल्या कामाच्या कालावधीसंबंधीच्या आवश्यक त्या नोंदी उपस्थिती पत्रात करील. आणि कामाच्या प्रत्येक दिवसाचे काम पूर्ण झाल्यावर ते पत्र त्याला परत करील. आणि मंडळ नोंदणीकृत कामगाराने उपार्जित केलेली मजुरी दाखविणारी वेतनचिठ्ठी, शक्य तितक्या लवकर देईल.

(२) नोंदणीकृत मासिक कामगार त्यास त्याचे काम नेमून देण्यात येईल तेव्हा, त्याचे उपस्थिती पत्र नोंदणीकृत मालकाच्या स्वाधीन करील. नोंदणीकृत मालक नोंदणीकृत कामगाराने केलेल्या कामाच्या कालावधीसंबंधीच्या आवश्यक त्या नोंदी पत्रामध्ये करील आणि त्याला नेमून दिलेले काम पूर्ण झाल्यावर ते पत्र त्याला परत करील. कामाच्या प्रत्येक दिवसासाठी नोंदणीकृत मालक नोंदणीकृत कामगाराने उपार्जित केलेली मजुरी दाखविणारी वेतनचिठ्ठी शक्य तितक्या लवकर देईल.

२४. नोंदणीकृत कामगारांचे सेवायोजननः--(१) नोंदणीकृत मालक किंवा नोंदणीकृत मालकांचा गट यांना नेमून दिलेला विशिष्ट प्रवर्गाचा नोंदणीकृत मासिक कामगार, त्या नोंदणीकृत मालकाकडून किंवा नोंदणीकृत मालकांच्या गटाकडून, कार्यगटातील त्याच प्रवर्गाच्या कोणत्याही नोंदणीकृत कामगारापेक्षा अधिक पसंती देऊन, त्या प्रवर्गातील कामासाठी नेमला जाण्यास पात्र असेल.

(२) विशिष्ट प्रवर्गातील मासिक नोंदवहीवरील, नोंदणीकृत कामगारांची संख्या जर उपलब्ध कामासाठी पुरेशी नसेल तर, त्या प्रवर्गातील कार्यगट नोंदवहीवरील नोंदणीकृत कामगारांना नेमण्यात येईल.

(३) एका नोंदणीकृत मालकाच्या किंवा नोंदणीकृत मालकांच्या गटाच्या नोंदणीकृत मासिक कामगाराला, अध्यक्ष किंवा सचिव यांच्या पूर्वमान्यतेने असेल त्याशिवाय, कोणत्याही अन्य नोंदणीकृत मालक किंवा नोंदणीकृत मालकांचा गट कामावर नेमणार नाही.

२५. प्रासंगिक रिक्त पदे भरणे-- नोंदणीकृत मासिक कामगारांची प्रासंगिक रिक्त पदे खालील पद्धतीने भरण्यात येतील :-

जेव्हा मुख्य मुकादम किंवा मुकादम अनुपस्थित असेल तेव्हा नोंदणीकृत मालकाच्या नोकरीतील त्याच टोळीच्या वरिष्ठ नोंदणीकृत व्यक्तीला त्या पदावर घेऊन ते पद भरण्यात येईल.

२६. बेकारी भत्ता -- जेव्हा कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार कामासाठी उपस्थित राहील आणि ज्या कामासाठी त्याची नेमणूक झाली आहे ते काम कोणत्याही कारणामुळे सुरु किंवा उपलब्ध होऊ शकत नसेल आणि त्याच्यासाठी कोणतेही पर्यायी काम मिळू शकत नसेल आणि कामासाठी तो उपस्थित झाल्यापासून दोन तासात त्यास मुक्त करण्यात आले असेल तर तो ज्या प्रवर्गामधील आहे त्या प्रवर्गासाठी उचित असेल अशा प्रकारे मंडळाकडून निश्चित करण्यात येईल त्या दराने नोंदणीकृत मालकाकडून बेकारी भत्ता मिळण्यास पात्र असेल. दोन तासांपेक्षा अधिक वेळ थांबवून घेतलेल्या नोंदणीकृत कामगाराला महागाई भत्त्यासह पूर्ण मजुरी देण्यात येईल.

२७. सुट्ट्याः-- प्रत्येक नोंदणीकृत कामगार खंड ३२ खाली मंडळाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा दरांनी, वर्षातून चार पगारी सुट्ट्या मिळण्यास पात्र असेल, चार सुट्ट्यांपैकी तीन सुट्ट्या(एक) २६ जानेवारी(प्रजासत्ताक दिन), (दोन) १ मे (महाराष्ट्र दिन) आणि (तीन) १५ ऑगस्ट (स्वातंत्र्य दिन) यादिवशी असतील आणि चौथी सुट्टी मंडळाकडून ठरविण्यात येईल.

२८. नोंदणीकृत कामगारांवरील बंधने :--(१) प्रत्येक नोंदणीकृत कामगाराने या योजनेची बंधने स्वीकारली असल्याचे मानण्यात येईल.

२) कामासाठी उपलब्ध असलेला कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार, सचिवाने अशा कामगारांना त्या मालकांकडे काम करण्यासाठी नेमुन दिलेला असल्याखेरीज त्या मालकांकडे काम करणार नाही.

३) कामगार उपलब्ध असलेल्या कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार मंडळाच्या निदेशाचे पालन करील. आणि

(अ) मंडळ विनिर्दिष्ट करील अशी हजेरी केंद्रे (Call Stands) किंवा नियंत्रण केंद्रे आणि मंडळ विनिर्दिष्ट करील अशा वेळी कामगार उपस्थित होईल आणि अशा मंडळाच्या ठिकाणी व नियंत्रण केंद्राजवळ उपलब्ध राहिल.

(ब) नोंदणीकृत मालकाकडील ज्या प्रवर्गात त्याची नोंद करण्यात आली आहे अशा प्रवर्गातील किंवा मंडळात त्यास ज्या कामासाठी आवश्यक असेल अशा दुसऱ्या कोणत्याही प्रवर्गातील कामाचा स्वीकार करील.

४) नोंदणीकृत मालकाकडे काम करण्यासाठी मंडळाकडून फसवणूक करण्यात आलेली असेल तेव्हा कामासाठी उपलब्ध असलेला कामगार असा नोंदणीकृत मालक किंवा त्याचा अधिकृत प्रतिनिधी किंवा पर्यवेक्षक संख्या निर्देशानुसार आणि ज्या ठिकाणी तो काम करीत असेल त्या अशा ठिकाणाच्या नोकरीच्या नियमानुसार आपले काम पार पाडील.

२९) नोंदणीकृत मालकांवरील बंधने - (१) प्रत्येक नोंदणीकृत मालक या योजनेची बंधने स्वीकारील.

२) खंड २४ च्या तरतूदीच्या अधीन राहून नोंदणीकृत मालक खंड ९(इ) च्या तरतूदीनुसार सचिवाने त्याला नेमुन दिलेल्या नोंदणीकृत कामगारांखेरीज दुसऱ्या कोणत्याही कामगाराला कामावर ठेवणार नाही.

३) नोंदणीकृत मालक मंडळ देईल अशा सूचनानुसार त्यास सध्या व भविष्यात आवश्यक असलेल्या कामगारांसंदर्भातील सर्व माहिती सादर करील.

४) अन्यथा निदेश दिलेला नसल्यास नोंदणीकृत मालक कामाच्या दरावर नोंदणीकृत कामगारांकडून करण्यात येणाऱ्या कामाच्या भाराचे तपशिल आणि त्यांच्याकडे काम करणारया नोंदणीकृत कामगारांबाबत आवश्यक असेल अशी इतर आकडेवाडी मंडळाकडे सादर करेल

५) (एक) नोंदणीकृत मालक मंडळास प्रत्येक पंधरवड्याच्या अंतिम तारखेपासून पाच दिवसाच्या आत किंवा सर्वसाधारण आदेशाद्वारे मंडळाकडून विनिर्दिष्ट करण्यात येईल अशा कमी कालावधीत खंड ४१ (१) अन्वये देय असलेली लेव्ही आणि त्या पंधरवड्यात अशा नोंदणीकृत कामगारांना देय असलेली एकूण मजुरी व रोजंदारीवरील नोंदणीकृत कामगारांना देय असलेली अन्य रक्कम देईल.

(दोन) वरील उपखंड (एक) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत नोंदणीकृत कामगारांच्या मजुरीची रक्कम मंडळाकडे देण्यास कसूर करणारा नोंदणीकृत मालक, मंडळाने तसे आवश्यक केल्यास मंडळाला नोंदणीकृत कामगारांना वेळेवर मजुरीची रक्कम देणे शक्य व्हावे म्हणून अगोदरच्या बारा कॅलेंडर महिन्यांमध्ये त्याने मंडळाकडे भरणा केलेल्या मजुरीच्या मासिक सरासरी एवढी रक्कम मंडळाकडे जमा करील उक्त रक्कम मंडळाच्या सचिवास तशा अर्थाचा आदेश दिल्याच्या तारखेपासून दहा दिवसाच्या आत मंडळाकडे जमा करण्यात येईल. जर कोणत्याही वेळी अशा प्रकारे जमा केलेली रक्कम अगोदरच्या बारा कॅलेंडर महिन्याच्या मजुरीच्या सरासरीपेक्षा कमी असेल तर नोंदणीकृत मालक अशी सूट भरून काढील.

(तीन) नोंदणीकृत कामगारांच्या मजुरीची रक्कम वरील उपखंड (एक) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत भरण्यास सातत्याने कसूर करणारा नोंदणीकृत मालक अशा रकमेवर मंडळाकडून निर्धारित करण्यात येईल अशा भरणा करावयाच्या रकमेच्या दहा टक्क्यापेक्षा अधिक होणार नाही इतका अधिभार

शास्तीच्या स्वरूपात देईल. मंडळाच्या सचिवांच्या तशा अर्थाच्या आदेशाच्या तारखेपासून दहा दिवसांच्या आत उक्त अधिभार मंडळाकडे जमा करण्यात येईल.

(६) नोंदणीकृत मालक, मंडळाला आवश्यक करील असे सर्व अभिलेख ठेवील, आणि मंडळासमोर किंवा मंडळाने योजलेल्या अशा व्यक्तीसमोर योग्य सूचना दिल्यानंतर, असे सर्व अभिलेख आणि नोंदणीकृत कामगार व अशा कामगारांची ज्या कामासाठी नेमणूक करण्यात आली असेल असे काम यांच्याशी संबंधित असलेले दुसरे कोणतेही दस्तऐवज सादर करील, आणि मंडळाने किंवा मंडळाच्या वतीने काढलेली कोणतीही सूचना किंवा दिलेले निर्देश यांमध्ये दिलेल्या बाबींशी संबंधित अशी माहिती पुरवील.

(७) नोंदणीकृत मालकाने, पूर्वोक्त खंडान्वये मंडळाला देय असलेली कोणतीही रक्कम, अशा खंडामध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीत मंडळाकडे भरली नाही तर, ज्या योजनेखाली नोंदणीकृत मालक उक्त कसूर करण्यास जबाबदार असेल अशा योजनेखाली कोणतीही इतर कारवाई करण्याच्या अधिकारास बाधा येऊ न देता, मंडळाचा सचिव, नोंदणीकृत मालकावर अशा आशयाची नोटीस बजावील की, जर अशी नोटीस मिळाल्याच्या तारखेपासून तीन दिवसांच्या आत मालकाने देय रक्कम भरली नाहीत तर, तो सर्व थकवाकीची रक्कम भरीपर्यंत नोंदणीकृत कसूरदार मालकास करण्यात येणारा नोंदणीकृत कामगारांचा पुरवठा तहकूब करण्यात येईल.

३०. सेवायोजनांवरील निर्बंध :-- (१) (ही योजना लागू असलेल्या कोणत्याही क्षेत्रातील नोंदणीकृत मालकाखेरीज इतर कोणताही मालक, कोणताही कामगार नोंदणीकृत कामगार असल्याखेरीज त्या कामगाराला कामावर ठेवणार नाही.)

(२) खंडाच्या मागणीला तरतुदी काही असल्या तरीही--

(अ) जर सचिवाची अशी खात्री झाली की--

(एक) काम निकडीने करण्याची आवश्यकता आहे, आणि

(दोन) त्या कामासाठी नोंदणीकृत कामगार मिळविणे हे कोणत्याही प्रकारे शक्य नसेल तर, मंडळाने घातलेल्या कोणत्याही मर्यादांच्या अधीनतेने, नोंदणीकृत मालकाला नोंदणीकृत कामगार नसलेल्या कामगाराला नोकरी देण्यास सचिव परवानगी देऊ शकेल.

परंतु नोंदणी न झालेले कामगार कामावर ठेवायचे असतील अशा प्रत्येक वेळी, सचिव, शक्य असल्यास, अशा कामगारांना सेवेत ठेवण्यासाठी अध्यक्षाची पूर्वमान्यता मिळवील, आणि जेव्हा हे शक्य नसेल तेव्हा, अशा कामगारांना ज्या परिस्थितीमध्ये नोकरी देण्यात आली त्या परिस्थितीची माहिती २४ तसांच्या आत अध्यक्षाला देईल. आणि अध्यक्ष पुढील बैठकीच्या वेळी अशा सेवायोजनांसंबंधी मंडळाला रितसर माहिती देईल.

(ब) मंडळास ते विनिर्दिष्ट करील अशा शर्तीच्या अधीनतेने, सुट्टीच्या दिवशी कामाची निकड भासल्यास, सुट्टीच्या दिवशी असे काम करण्यासाठी, कामासाठी नोंदणीकृत कामगार जेवढ्या संख्येने उपलब्ध नसतील तेवढ्या संख्येतील नोंदणी न झालेल्या कामगारांना कामावर ठेवण्याची परवानगी देता येईल.

(क) (अ) आणि (ब) या बाबींमध्ये निर्देशित केलेल्या प्रकरणी नोंदणीकृत मालकाने कामावर ठेवलेल्या व्यक्ती, खंड २९ (४), (५) व (६) आणि खंड ३२ च्या प्रयोजनांसाठी, त्या कामाच्या बाबतीत जणुकाही त्या रोजंदारीवरील व्यक्ति आहेत असे समजण्यात येईल.

(३) त्या कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारास त्याने खंड २८ खालील दायित्वे पूर्णपणे पार पाडली असल्यास, मंडळाने ज्या दिवशी त्याला काम पुरवले नाही त्या दिवशी इतरत्र काम करता येईल.

३१. ज्या परिस्थितीमध्ये ही योजना लागू असण्याचे बंद होईल अशा परिस्थितीत --

(१) या योजनेच्या तरतुदीनुसार नोंदवहीतून किंवा अभिलेखामधून नोंदणीकृत कामगाराचे नाव काढून टाकण्यात येईल, त्या दिवसापासून त्या नोंदणीकृत कामगारासाठी ही योजना लागू असण्याचे बंद होईल.

(२)या योजनेतील तरतुदीनुसार मालकांच्या नोंदवहीतून, नोंदणीकृत कामगाराचे नाव काढून टाकण्यात येईल तेव्हा त्या नोंदणीकृत कामगारासाठी ही योजना लागू असण्याचे बंद होईल.

(३)या खंडातील कोणतीही बाब, अशा व्यक्ती नोंदणीकृत कामगार किंवा नोंदणीकृत मालक असताना तिने कोणत्याही वेळी पार पाडलेली दायित्वे, किंवा उपार्जित केलेले अधिकार यास बाधक ठरणार नाहीत.

३२. नोंदणीकृत कामगारांचे वेतन, भत्ते आणि सेवेच्या इतर शर्ती --(१) कोणत्याही निवाड्याच्या तरतुदींना बाधा न येता, या योजनेत, अन्यथा विनिर्देशपूर्वक तरतूद केली नसल्यास, वेतनाचे दर, भत्ते आणि अतिकालिक भत्ते, कामाचे तास, विश्रांतीच्या वेळा, पगारी रजा, आणि सेवेच्या इतर शर्ती याबाबत, नोंदणीकृत कामगार (कार्यगटातील किंवा मासिक नोंदवहीवरील) आणि नोंदणीकृत मालक यांच्यात झालेल्या कंत्राटाची ध्वनित शर्त ही, कामगारांच्या प्रत्येक प्रवर्गासाठी मंडळ निश्चित करील अशी असेल. मात्र उपखंड (२), (३), (४), (५) आणि (६) च्या तरतुदींच्या अधीन असेल.

(२)नोंदणीकृत कामगारांच्या वेतनाचे दर, भत्ते आणि अतिकालिन भत्ते आणि कामाचे तास, विश्रांतीच्या वेळा, पगारी रजा, आणि सेवेच्या इतर शर्ती (येथे यापुढे सामूहिक रीतीने "सेवेच्या शर्ती" असा निर्देश करण्यात आला आहे.) निश्चित करण्याच्या प्रयोजनासाठी किंवा त्याचे पुनरीक्षण करण्यासाठी किंवा त्यात फेरबदल करण्यासाठी मंडळ, या योजनेखाली नोंदणीकृत मालकांच्या संघटनांना आणि नोंदणीकृत कामगारांच्या श्रमिक संघांना नोंदणीकृत कामगारांच्या बाबतीत, या योजनेखाली निश्चित करण्यात येतील किंवा सुधारण्यात येतील किंवा फेरबदल करण्यात येतील अशा सेवेच्या शर्तीच्या संबंधात योग्य वाटतील अशी अभिवेदने करण्यासाठी फर्मावील, जर नोंदणीकृत मालकांची अशी संघटना आणि नोंदणीकृत कामगारांचा असा श्रमिक संघ अस्तित्वात नसेल तर, मंडळास योग्य वाटेल अशा रीतीने नोटीस प्रसिध्द करून त्यामार्फत नोंदणीकृत मालक आणि नोंदणीकृत कामगार यांना असे अभिवादन करण्यासाठी बोलावण्यात यावे.

(३)अशा प्रकारचे प्रत्येक अभिवेदन हे लेखी असेल आणि मंडळ विनिर्दिष्ट करील अशा कालावधीत ते करण्यात येईल, आणि नोंदणीकृत मालकाची पूर्वोक्तप्रमाणे वेतन देण्याची क्षमता किंवा सेवेच्या शर्तीचे अनुपालन किंवा अभिवेदन करणाऱ्या व्यक्तीशी संबंध असेल अशी किंवा इतर कोणतीही परिस्थिती लक्षात घेऊन अभिवेदन करणाऱ्या व्यक्तींच्या मते वाजवी असतील अशा सेवेच्या शर्ती त्यात नमूद करण्यात येतील.

(४)मंडळ, उपरोक्त अभिवेदन, कोणतेही असल्यास, विचारात घेईल आणि मंडळासमोर आलेल्या सर्व महत्वपूर्ण गोष्टींचे परीक्षण केल्यानंतर, नोंदणीकृत कामगारांच्या सेवेच्या संबद्ध शर्ती निश्चित करील किंवा त्यांचे पुनरीक्षण करील किंवा यथास्थिती त्यात फेरबदल करील

(५)नोंदणीकृत कामगारांच्या सेवेच्या शर्ती निश्चित करण्यासाठी, किंवा त्यांचे पुनरीक्षण करण्यासाठी किंवा यथास्थिती त्यात फेरबदल करण्यासाठी मंडळ, राहणी खर्च, स्थानिक क्षेत्रांमधील सेवायोजनांच्या तुलनेत सेवेच्या प्रचलित शर्ती, नोंदणीकृत मालकाची वेतन देण्याची क्षमता, आणि मंडळाशी संबद्ध वाटतील अशी इतर कोणतीही परिस्थिती लक्षात घेईल.

(६)मंडळाने निश्चित केलेल्या, पुनरीक्षित केलेल्या किंवा यथास्थिती फेरबदल करण्यात आलेल्या सेवेच्या शर्ती, मंडळ ठरवील अशा तारखेपासून किंवा भूतलक्ष्मी प्रभावाने अंमलात येतील.मंडळाचा निर्णय, मंडळाला योग्य वाटेल अशा रीतीने नोंदणीकृत मालक यांना कळविण्यात येईल.

३३. नोंदणीकृत कामगारांना वेतन व इतर भत्ते यांचे संवितरण करणे--मंडळास, नोंदणीकृत मालकांना, त्यांनी थेट नियुक्त केलेल्या नोंदणीकृत मासिक कामगारांना, या योजनेखाली प्राधिकृत करण्यात येईल अशी आणि वसुलीयोग्य रक्कम वजा केल्यानंतर वेतन व इतर भत्ते देण्याची परवानगी देता येईल. वेळोवेळी नोंदणीकृत मालकांनी नियुक्त केलेल्या नोंदणीकृत मासिक कामगारांखेरीज अन्य नोंदणीकृत कामगारांच्या बाबतीत,

नोंदणीकृत मालकांकडून देय असलेले वेतन व इतर भत्ते, मालकांकडून धनादेशाद्वारे प्रत्येक पंधरवड्याला मंडळाच्या सचिवाकडे पाठवण्यात येतील. त्यानंतर, सचिव, प्रत्येक महिन्याच्या विनिर्दिष्ट दिवशी नोंदणीकृत कामगारांना, या योजनेखाली त्यांच्याकडून वसूल करावयाच्या रकमा वजा करून, वेतन व इतर देय रकमा कोणत्याही असल्यास त्यांचे सवितरण करण्याची व्यवस्था करील.

३४. शिस्तभंगाची कार्यवाही -- (१) (एक) आस्थापना अधिकार्यास, नोंदणीकृत मालक या योजनेच्या तरतुदीचे पालन करण्यात कसूर करीत आहे अशी तक्रारीच्या स्वरूपात किंवा अन्यथा माहिती मिळाल्यानंतर, त्या प्रकरणाचा तपास केल्यानंतर त्या नोंदणीकृत मालकाला लेखी ताकीद देता येईल, किंवा

(दोन) जेव्हा त्याच्या मते, वाढीव स्वरूपातील शिक्षा उचित असेल तेव्हा आस्थापना अधिकारी असे प्रकरण अध्यक्षाला कळवील. नंतर अध्यक्षास योग्य वाटेल अशाप्रकारे पुढील तपास करण्याची तजवीज करता येईल आणि त्या मालकासंबंधी त्यास खालीलपैकी कोणतीही उपाययोजना करता येईल, म्हणजे त्यास --

(अ) त्याच्यावर एखादा दोषारोप करता येईल आणि त्या दोषारोपाची नोंद त्याच्या अभिलेखपत्रिकेत करता येईल, किंवा

(ब) मंडळाच्या मान्यतेच्या अधीनतेने आणि नोंदणीकृत मालकाला एक महिन्याची लेखी नोटीस दिल्यानंतर, मालकांच्या नोंदवहीतून त्याचे नाव, मंडळाने निर्धारित केलेल्या अशा कालावधीसाठी किंवा कायमचे काढून टाकता येईल.

(२) कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार, या योजनेच्या तरतुदीपैकी कोणत्याही तरतुदीचे पालन करण्यात कसूर करील किंवा गैरशिस्तीची किंवा गैरवर्तवणूकीची कोणतीही कृति करेल तर आस्थापना अधिकार्याला त्याबाबत लेखी माहिती कळविण्यात येईल. त्यानंतर आस्थापना अधिकार्यास, त्या प्रकरणी तपास केल्यानंतर अशा कामगाराला लेखी ताकीद देता येईल किंवा चार दिवसांपेक्षा अधिक नाही एवढ्या कालावधीसाठी त्याला निलंबित करता येईल.

(३) आस्थापना अधिकार्याच्या मते उपखंड (२) मध्ये तरतूद केलेल्या शिक्षेपेक्षा वाढीव स्वरूपातील शिक्षा उचित असेल तेव्हा तो हे प्रकरण अध्यक्षास कळवील.

(४) पोट-कलम (३) अन्वये आस्थापना अधिकार्याकडून किंवा नोंदणीकृत मालकांकडून किंवा कोणत्याही इतर व्यक्तींकडून लेखी अहवाल आल्यानंतर कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार या योजनेच्या कोणत्याही तरतुदीचे पालन करण्यात कसूर करीत असेल किंवा गैरशिस्तीची किंवा गैरवागणुकीची कोणतीही कृती करीत असेल किंवा उत्पादनाचा दर्जा किंवा आधारसामग्री सादर करण्यात सतत कसूर करीत असेल किंवा अन्य कोणत्याही प्रकारे अकार्यक्षम ठरत असेल तर अध्यक्षास, योग्य वाटेल अशाप्रकारे पुढील तपासणी करता येईल किंवा तपासणी करण्याची तजवीज करता येईल. आणि त्यानंतर संबंधित कामगाराच्या संबंधात पुढीलपैकी कोणतीही उपाययोजना करता येईल. म्हणजेच, त्याला खालीलपैकी कोणतीही शास्ती लादता येईल :-

(अ) त्याला लेखी ताकीद देता येईल,

(ब) त्याला चार दिवसांपेक्षा अधिक नाही एवढ्या कालावधीसाठी निलंबित करता येईल,

(क) एक महिन्याची नोटीस दिल्यानंतर त्याच्या सेवा समाप्त करता येतील किंवा त्याऐवजी महागाई भत्त्यासह एका महिन्याचे वेतन देऊन सेवा समाप्त करता येईल, किंवा

(ड) सेवेतून पदच्युत करता येईल.

(५) या खंडामध्ये कोणतीही कारवाई करण्यापूर्वी त्याच्याविरुद्ध प्रस्तावित कारवाई का करण्यात येऊ नये याबाबतचे कारण दाखविण्याची एक संधी संबंधित व्यक्तीला देण्यात येईल.

(६)वरील उपखंड (२)आणि (४) अन्वये तपासणी प्रलंबित असताना संबंधित नोंदणीकृत कामगारास अध्यक्षाकडून निलंबित करता येईल.

(७)खंड ३५ अन्वये अध्यक्षाच्या अधिकाराला बाधा येऊ न देता, नोंदणीकृत मालकाकडे काम करीत असलेल्या, मासिक नोंदणीकृत कामगारांविरुद्ध शिस्तविषयक कार्यवाही करण्याचे सर्व अधिकार नोंदणीकृत मालकाकडे असतील.

३५. अध्यक्षाच्या शिस्तभंगविषयक विशेष शक्ती--या योजनेत काहीही अंतर्भूत असले तरी, चौकशीअंती अध्यक्षाचे असे मत झाले की, नोंदणीकृत कामगारांच्या कोणत्याही टोळीने किंवा कोणत्याही नोंदणीकृत कामगाराने "मंदगती" कामाचा अवलंब केला आहे आणि त्याच टोळीकडून किंवा दुसऱ्या गँगच्या नोंदणीकृत कामगारांकडून किंवा कामाच्या त्याच ठिकाणी किंवा वेगवेगळ्या ठिकाणी तेच काम करणाऱ्या नोंदणीकृत कामगारांकडून तसे करण्याचे चालू ठेवण्यात आले आहे किंवा त्याची पुनरावृत्ती होत आहे तर, अध्यक्षास त्याबाबतचे अधिकथन तयार करता येईल.

(२)उपखंड (१) अन्वये जेव्हा अधिकथन तयार करण्यांत येईल तेव्हा अध्यक्षाने पुढील गोष्टी करणे कायदेशीर असेल :-

(एक) नोंदणीकृत मासिक कामगाराच्या बाबतीत, नोंदणीकृत मालकांच्या अधिकारांना बाधा येऊ न देता, त्याला योग्य वाटेल अशाप्रकारे अशा नोंदणीकृत कामगारांविरुद्ध त्यांना सेवेतून दूर करण्याच्या कार्यवाहीसह, त्यांच्यावर शिस्तभंगाची कार्यवाही करणे, आणि

(दोन) कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगाराच्या बाबतीत अध्यक्षाला, योग्य वाटेल अशाप्रकारे, अशा नोंदणीकृत कामगारांविरुद्ध पदच्युतीसह शिस्तभंगाची कार्यवाही करणे .

(३)(एक) जेथे एखाद्या गटाकडून "मंदगती कामाचा" अवलंब केला जातो तेथे त्या गटामधील सर्व सदस्यांवर आणि

(दोन) जेथे एखाद्या नोंदणीकृत कामगाराकडून व्यक्तिशः "मंदगती कामाचा" अवलंब केला जातो तेथे अशा संबंधित कामगारावर अध्यक्ष शिस्तभंगाची कारवाई करू शकेल.

(४)या खंडाखाली कोणत्याही नोंदणीकृत कामगारांविरुद्ध किंवा कोणत्याही नोंदणीकृत कामगारांच्या टोळीविरुद्ध कोणतीही शिस्तभंगाची कारवाई करण्यापूर्वी, अशा नोंदणीकृत कामगाराला, किंवा कामगारांच्या टोळीला त्याच्याविरुद्ध किंवा त्या टोळीविरुद्ध प्रस्तावित कारवाई का करण्यात येऊ नये, याबाबतचे कारण दाखविण्याची एक संधी देण्यात येईल.

परंतु अध्यक्षाला, या उपखंडान्वये कारण दाखविण्याची एक संधी देण्यापूर्वी, उपखंड (१) अन्वये अधिकथन करण्यात आल्यावर ताबडतोब कोणत्याही नोंदणीकृत कामगाराला किंवा नोंदणीकृत कामगारांच्या टोळीला कामावरून निलंबित करता येईल.

(५)नोंदणीकृत कामगार किंवा नोंदणीकृत कामगारांची टोळी यांच्याकडून "मंदगती कामाचा" अवलंब करण्यात आला असल्याबद्दलचे अध्यक्षकडून करण्यात आलेले अधिकथन, हे अंतिम असेल आणि कोणत्याही परिस्थितीत त्याला हरकत घेण्यात येणार नाही.

३६. सेवा समाप्त करणे -- (१) या योजनेच्या तरतुदींमध्ये उपबंधित केले असेल ते खेरीज करून, कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगारांची सेवा समाप्त करण्यात येणार नाही.

(२) कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार, मंडळाला चौदा दिवसांची नोटीस द्याखेरीज किंवा त्याऐवजी महागाई भत्त्यासह पंधरा दिवसांचे वेतन अर्पण केल्याखेरीज, नोंदणीकृत मालकाकडे करीत असलेल सेवा समाप्त करणार नाही.

(३) जेव्हा नोंदणीकृत कामगारांची सेवा उपखंड(१) आणि (२) अन्वये समाप्त करण्यात येईल तेव्हा मंडळ ताबडतोब नोंदवहीतून किंवा अभिलेखातून त्याचे नाव काढून टाकील.

३७. नोंदणीकृत कामगारांनी केलेली अपिले -- (१) या उपखंडात अन्यथा उपबंधित केले असेल त्या व्यतिरिक्त, एखाद्या प्राधिकरणाने खंड ३४ अन्वये काढलेल्या आदेशामुळे व्यथित झालेला कार्यगटातील नोंदणीकृत कामगार, आस्थापना अधिकाऱ्याच्या आदेशाविरुद्ध अध्यक्षकडे आणि अध्यक्षाच्या आदेशाविरुद्ध राज्य शासनाकडे एक अपील सादर करील.

(२) सचिवाच्या --

(एक) नोंदवहीत किंवा अभिलेखात विशिष्ट गटात कामगाराला नेणाऱ्या, किंवा

(दोन) खंड १५ अन्वये नोंदणी नाकारणाऱ्या, किंवा

(तीन) तो कामगार ज्या प्रवर्गातील आहे त्या प्रवर्गातील नसलेले कोणतेही काम करण्यास खंड २८(४)(ब) अन्वये त्याला फर्मावणाऱ्या आदेशामुळे व्यथित झालेल्या कोणत्याही नोंदणीकृत कामगाराला अध्यक्षाकडे अपील करता येईल.

(३) खंड १६(४) खालील एखाद्या आदेशामुळे व्यथित झालेल्या कोणत्याही नोंदणीकृत कामगाराला अध्यक्षाकडे अपील करता येईल.

(४) जर, नोंदणीकृत कामगार ज्यांची नावे त्या वर्गातील कामगारांची संख्या कमी करण्यासाठी नोंदवहीतून किंवा अभिलेखातून काढून टाकली आहेत अशा वर्गात येतो, असे कारण असेल तर मंडळाकडून देण्यात आलेल्या सूचनांना अनुसरून नोंदणीकृत कामगाराचे नाव नोंदवहीतून किंवा अभिलेखातून काढून टाकण्याची वाजवी नोटीस देण्यात आली असेल तर त्याबाबतीत अपील सादर करण्यात येणार नाही.

परंतु, मंडळाच्या सूचनेत निर्दिष्ट करण्यात आलेल्या नोंदणीकृत कामगाराच्या वर्गाची किंवा त्या वर्णनाची आपण येत नाही असे तो कामगार अधिकथित करत असेल त्याबाबतीत नोंदणीकृत कामगार अध्यक्षाकडे अपील करील.

(५) उपखंड(१), (२), (३) किंवा (४) मध्ये निर्दिष्ट केलेले प्रत्येक अपील लेखी असेल आणि ज्या आदेशाविरुद्ध ते करायचे आहे तो आदेश मिळाल्याच्या तारखेपासून चौदा दिवसांचा आत असे अपील करण्यात येईल.

मात्र अपील प्राधिकरण अभिलेखित करावयाच्या कारणांसाठी चौदा दिवसांची मुदत समाप्त झाल्यानंतर केलेले अपील दाखल करून घेईल.

३८. नोंदणीकृत मालकांनी केलेली अपिले -- (१) (एक) आस्थापना अधिकाऱ्याच्या खंड ३४ (१) (दोन) खालील आदेशामुळे व्यथित झालेल्या नोंदणीकृत मालकाला अध्यक्षाकडे अपील करता येईल.

(दोन) खंड ३४ (१) (दोन) (ब) खालील एखाद्या आदेशाविरुद्ध अपील केलेले असेल त्याबाबतीत, अध्यक्ष असे प्रकरण ताबडतोब राज्य शासनाकडे पाठवील. राज्य शासन अशा अपिलावर त्याला योग्य वाटेल असा आदेश देईल.

(२) उपखंड (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेले प्रत्येक अपील लेखी असेल आणि ज्या आदेशाविरुद्ध ते करायचे आहे तो आदेश मिळाल्याच्या तारखेपासून चौदा दिवसांच्या आत असे अपील करण्यात येईल;

परंतु, अपील प्राधिकरण अभिलेखित करावयाच्या कारणांसाठी चौदा दिवसांची मुदत समाप्त झाल्यानंतर केलेले अपील दाखल करून घेईल.

३९. **अध्यक्षाला असलेले पुनरीक्षणाचे अधिकार**--या योजनेमध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, आस्थापना अधिकाऱ्यांकडून खंड ३४ खाली एखादा आदेश संमत करण्यात आलेला असल्यास, अध्यक्षाला, कोणत्याही वेळी, आस्थापना अधिकाऱ्याने अशा ज्या कोणत्याही कार्यवाहीत तो आदेश संमत केला असेल त्या कार्यवाहीचा अभिलेख, त्याची वैधता किंवा औचित्य याबाबत स्वतःची खात्री करून घेण्याच्या प्रयोजनासाठी, मागवून घेता येईल. आणि त्यासंबंधात त्याला योग्य वाटेल असा आदेश देता येईल.

परंतु, अध्यक्ष या खंडाखाली कोणत्याही व्यक्तीला आपले म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्याखेरीज, त्या व्यक्तीच्या हिताला बाधक ठरेल असा कोणताही आदेश देणार नाही.

४०. **विशिष्ट अपिलांच्या प्रकरणी आदेश स्थगित करणे** --एक महिन्याची नोटीस देऊन, देण्यात आलेल्या सेवासमाप्तीच्या आदेशाविरुद्ध खंड ३७ च्या तरतुदीनुसार नोंदणीकृत कामगाराने अपील केले असेल त्याबाबतीत, किंवा खंड ३४(१) (दोन) (ब) अन्वये मालकांच्या नोंदवहीतून त्याचे नाव काढून टाकण्याबाबतच्या आदेशाविरुद्ध खंड ३८ च्या तरतुदीनुसार नोंदणीकृत मालकाने अपील केले असेल त्याबाबतीत अध्यक्षाला, त्या आदेशाची सुनावणी होईपर्यंत आणि असे अपील निकालात निघेपर्यंत, अशा आदेशांचे प्रवर्तन निलंबित करता येईल.

४१. **योजना चालविण्यासाठी येणारा खर्च आणि नोंदणीकृत कामगारांच्या सुखसोयी आणि फायदे यासाठी तरतूद** -- (१) योजना चालविण्यासाठी आणि अधिनियमात आणि या योजनेसाठी तरतूद केल्याप्रमाणे नोंदणीकृत कामगारांसाठी विविध फायदे, सुविधा व सुखसोयी यांची तरतूद करण्यासाठी येणारा खर्च नोंदणीकृत मालकांनी मंडळाला दिलेल्या रकमांतून भागविण्यात येईल. प्रत्येक नोंदणीकृत मालक, त्याला नेमून देण्यात आलेल्या आणि त्याच्याकडे कामावर लावलेल्या नोंदणीकृत कामगारांच्या बाबतीत मंडळ सार्वजनिक नोटीशीद्वारे किंवा लेखी आदेशाद्वारे वेळोवेळी विनिर्दिष्ट करील त्याप्रमाणे आणि मंडळ निर्देश देईल त्या रीतीने व त्यावेळी लेव्हीच्या रुपाने मंडळाला अशी लेव्हीची रक्कम देईल. मंडळाला, त्याला योग्य वाटेल त्याप्रमाणे भूतलक्ष्मी प्रभावाने किंवा भविष्यलक्ष्मी प्रभावाने कराची रक्कम देण्यास नोंदणीकृत मालकांना भाग पाडता येईल.

(२) ज्या मालकाला ही योजना लागू आहे असा मालक, मंडळाकडून वेळोवेळी विनिर्दिष्ट करण्यात येईल त्याप्रमाणे, त्याला ही योजना लागू करण्यात आल्याच्या तारखेपासून त्याने या योजनेच्या खंड १४ मध्ये घालून दिलेल्या वेळेत किंवा त्यानंतर कोणत्याही वेळी, स्वतःची नोंदणी करून घेतली आहे किंवा नाही हे विचारात न घेता लेव्ही देईल.

(३) उपखंड (१) अन्वये नोंदणीकृत मालकाने किती प्रदान भरावयाचे ते ठरविण्यासाठी, मंडळाला नोंदणीकृत कामगारांच्या कामाच्या वेगवेगळ्या प्रवर्गासाठी लेव्हीचे वेगवेगळे दर निश्चित करता येतील, परंतु, सारख्याच परिस्थितीमध्ये असणाऱ्या सर्व नोंदणीकृत मालकासाठी लेव्हीचा एकच दर लागू होईल अशा रीतीने तो निश्चित करण्यात येईल.

(४) मंडळ, राज्य शासनाच्या पूर्व मान्यतेशिवाय दैनंदिन समय वेतन दराच्या अधारावर गणना केलेल्या अंदाजित एकूण वेतन बिलाच्या ५० टक्क्यांपेक्षा अधिक होणारी कोणतीही लेव्ही मंजूर करणार नाही.

(५) मंडळाने मागणी केल्यावर नोंदणीकृत मालक ठेवीद्वारे मंडळाकडे पैसे भरील किंवा उपखंड (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या रकमेचा योग्य भरणा करण्यासाठी मंडळाला आवश्यक वाटेल अशा दुसऱ्या प्रतिभूतीची तरतूद करील.

(६)सचिव, वेळोवेळी, या योजनेच्या प्रवर्तनाशी आणि अर्थव्यवस्थेशी संबंधित वाजवीरित्या आवश्यक असेल अशी आकडेवारी आणि इतर माहिती मंडळाला सादर करील.

(७)नोंदणीकृत मालकाने उपखंड (१) अन्वये त्यांच्याकडून देय आलेले प्रदान, मंडळाने विनिर्दिष्ट केलेल्या वेळेत भरण्यात कसूर केली तर सचिव, नोटीस मिळाल्याच्या तारखेपासून तीन दिवसांच्या आत त्याने देय रक्कम भरली नाहीतर, त्याला करण्यात येणारा नोंदणीकृत कामगारांचा पुरवठा निलंबित करण्यात येईल अशा आशयाची नोटीस त्या नोंदणीकृत मालकावर बजावील. नोटीशीचा कालावधी संपल्यानंतर, कसूरदार नोंदणीकृत मालकाने कर भरेपर्यंत त्याला करण्यात येणारा, नोंदणीकृत कामगारांचा पुरवठा निलंबित करण्यात येईल.

४२. भविष्य निवाह निधी आणि उपदान —(१) नोंदणीकृत कामगारासाठी अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधीची तरतूद करण्यासाठी मंडळ नियम तयार करील आणि त्यांचे प्रवर्तन करील या नियमात अंशदानाचे दर, प्रदान करण्याची रीत व पद्धत आणि आवश्यक अशी इतर प्रकरणे यांसाठी तरतूद करण्यात येईल. तथापि अंशदानाचा दर नोंदणीकृत कामगाराचा वेतनाच्या $6\frac{1}{2}$ टक्क्यांपेक्षा कमी असता कामा नये आणि तसेच, अशा वेतनाच्या $8\frac{1}{2}$ टक्क्यांपेक्षा तो अधिकही असता कामा नये.

परंतु, नियम तयार होईपर्यंत, मंडळाने, अंशदानाचे दर आणि त्याचा भरणा करण्याची रीत व पद्धत निश्चित करणे विधिग्राह्य असेल.

(२)अंशदानात्मक भविष्य निर्वाह निधीसाठी नियम करीत असताना मंडळ, कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी अधिनियम, १९५२ (१९५२ चा एकोणीस) याच्या, वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आलेल्या तरतुदी आणि त्या अधिनियमान्वये कोणत्याही आस्थापनेसाठी करण्यात आलेल्या योजना विचारात घेईल.

(३)नोंदणीकृत कामगारांना उपदान देण्यासाठी मंडळ नियम करील.

(४)नोंदणीकृत कामगारांना उपदान देण्यासाठी मंडळ नियम करताना मंडळ उपदान प्रदान अधिनियम, १९७२ (१९७२ चा एकोणचाळीस) याच्या वेळोवेळी सुधारणा करण्यात आलेल्या तरतुदी विचारात घेईल.

(५)भविष्य निर्वाह निधी आणि उपदान यांच्यासाठी मंडळाने केलेले नियम राज्य शासनाच्या पूर्वमान्यतेच्या अधीन असतील.

४३. शिक्षा :--जो कोणी, खंड १४, २९ आणि ३० च्या तरतुदींचे उल्लंघन करील त्याला अपराधसिद्धी नंतर पुढील शिक्षा होईल :-

(१)जर ते पहिले उल्लंघन असेल तर तीन महिन्यांपर्यंत असू शकेल इतक्या कारावासाची किंवा पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची किंवा दोन्हीही शिक्षा होतील.

(२)जर ते नंतरचे उल्लंघन असेल तर, सहा महिन्यांपर्यंत असू शकेल इतक्या कारावासाची किंवा पाचशे रुपयांपर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची किंवा दोन्हीही शिक्षा होतील.

(३)आणि अशा नंतरच्या अपराधानंतरही असे उल्लंघन चालू राहिले तर, उक्त उल्लंघन चालू असेपर्यंत प्रत्येक दिवसांसाठी शंभर रुपये पर्यंत असू शकेल इतक्या दंडाची शिक्षा होतील.

नमुना "अ"
(खंड १४ पहा)

रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग जिल्हा माथाडी आणि असंरक्षित कामगार मंडळ
मालकांच्या नोंदणीसाठी अर्ज

नोंदणी क्रमांक

(कार्यालयाने भरण्यासाठी)

मी मालक म्हणून नोंदणीसाठी याद्वारे अर्ज करीत आहे. आवश्यक तपशील खाली देण्यात येत आहे:- é

- १ आस्थापनेचे नाव व पत्ता आणि दूरध्वनी क्रमांक
- २ भागीदारी संस्था किंवा कंपनी असल्यास मालकाचे नांव :-
 (१)
 (२)
 (३)
 (४)
- ३ तुम्ही कोणत्या संघटनेचे सभासद आहात काय? असल्यास, संघटनेचे नाव व पत्ता नमूद करावा.
- ४ तुमच्या आस्थापनेची, मुंबई दुकाने व आस्थापना अधिनियम, १९४८ अन्वये नोंदणी करण्यात आली आहे काय? असल्यास नोंदणी क्रमांक नमूद करावा.
- ५ तुमच्या आस्थापनेचा व्यापार / धंदा यांच्याशी संबंधात माल भरणे, उतरवणे, रचणे, वाहून नेणे इत्यादी कामे ज्या ठिकाणी करण्यात येतात अशा ठिकाणांचा स्थितिस्थानासह तपशील.
- ६ तुम्ही कंत्राटदारामार्फत कामगार कामावर लावला काय? असल्यास, कंत्राटदाराचे नांव नमूद करा.
- ७ तुम्ही टोळीमार्फत कामगार कामावर लावला काय? असल्यास टोळीच्या / टोळीच्या मुकादमाचे / मुकादमाचे नांव / नावे व क्रमांक नमूद करा.

दिनांक :

सही,

ठिकाण:

अर्जदाराची

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(पं. खं. जाधव)

कार्यासन अधिकारी

महाराष्ट्र शासनाच्या असाधारण राजपत्र भाग- एक -ल, दिनांक २२.१.२००४ मध्ये प्रकाशित करण्यासाठी व्यवस्थापक, शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, चर्नीरोड, मुंबई यांच्याकडे रवाना. सदर अधिसूचनेचा इंग्रजी अनुवाद सोबत जोडला असून, तो यासोबत प्रकाशित करावा तसेच मुद्रित अधिसूचनेच्या १०० प्रती या विभागास व १०० प्रती कामगार आयुक्त, कॉमर्स सेंटर, ताडदेव, मुंबई यांना पाठवाव्यात.

अधिसूचनेचे प्रकाशन असाधारण राजपत्रात करण्यास उपसचिव (कामगार), उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग यांनी मान्यता दिली आहे.

(पं. खं. जाधव)

कार्यासन अधिकारी.

प्रत माहितीसाठी :- कामगार आयुक्त, मुंबई.

In pursuance of clause (3) of Article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Government Notification, Industries, Energy and Labour Department, No. UWA 142002/(98/6YLAB.5, dated the 23 January 2004 is hereby published under the authority of the Governor.

By order and in the name of the
Governor of Maharashtra,

(S. N. HAKIM)
Deputy Secretary to Government.

NOTIFICATION

Industries, Energy and Labour Department
Mantralaya, Mumbai 400 032
Dated the 23 January 2004

Maharashtra
Mathadi
Mamal and
Other
Manual
Workers
(Regulation
of
Employment
and
Welfare)
Act,
1969

No. UWA 142002/(98/6)LAB.5 The following scheme

for-

- (1) employment in Grocery Markets or Shops, in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning, or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;
- (2) employment in Markets or subsidiary markets established under Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Regulation) Act, 1963, in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;
- (3) employment in connection with the loading of goods into public transport vehicle or unloading of goods therefrom any other operations incidental and connected thereto,
- (4) employment in Iron & Steel market of shops in connection with loading, unloading, stacking, carrying, weighing measuring or such other Work including work preparatory or incidental to such operations;
- (5) employment in markets and factories and other establishments in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing (measuring, twisting and cutting operations, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations carried on by workers not covered by any other entries in this schedule;
- (6) employment in railway yards and goods sheds in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing

measuring or such other work preparatory in or incidental to such operations by workers who are not employed by Railway Authorities;

(7) employment in Vegetables Markets (including onions and potatoes markets) in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling stitching sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;

(8) employment in Khokha making and in Timber markets;

(9) employment in Cloth Yarn and Cotton Markets or Shops in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;

(10) employment in connection with the loading, unloading and carrying of food-grains into godown (sorting and cleaning of food grains, filling food-grains in bags, stitching of such bags) and such other work incidental and connected thereto;

(11) employment in establishment engaged in cleaning, sorting, loading, unloading, stacking, carrying, weighing, measuring, stitching, filling of onion bags and such other work including work preparatory or incidental to such operations, which the Government of Maharashtra, after consultation with the Advisory Committee, proposes to make, in exercise of the powers conferred by sub-section (1) of Section 4 of the Maharashtra Mathadi, Hamal and Other Manual Workers (Regulation of Employment and Welfare) Act, 1969 (MAH.XXX of 1969) and of all the powers enabling it in that is being published in this scheme has been previously published as required by sub-section (1) of the said Section 4 and the said Act.

SCHEME

1. **Short Title**- This Scheme may be called the Ratnagiri and Sindhudurga Districts Mathadi, Hamal and other Manual Workers (Regulation of Employment and Welfare) Scheme, 2003

2. **Objects and Application** -(1) **Objects** - The objects of the Scheme are to ensure an adequate supply and full and proper utilization of unprotected workers employed in

(1) employment in Grocery Markets or Shops, in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning, or such other work) include work preparatory or incidental to such operations;

(2) employment in Markets or subsidiary markets established under Maharashtra Agricultural Produce Marketing (Regulation) Act, 1963, in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;

(3) employment in connection with the loading of goods into public transport vehicle or unloading of goods therefrom and any other operations incidental and connected thereto;

(4) employment in Iron & Steel market of shops in connection with loading, unloading, stacking, carrying, weighing, measuring or such other work including work preparatory or incidental to such operations;

(5) employment in markets and factories and other establishments in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing (measuring twisting and cutting operations, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations carried on by workers not covered by any other entries in this schedule;

(6) employment in railway yards and goods sheds in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, measuring or such other work preparatory in or incidental to such operations by workers who are not employed by Railway Authorities;

(7) employment in Vegetables Markets (including onions and potatoes markets) in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;

(8) employment in Khokha making and in Timber markets;

(9) employment in Cloth Yarn and Cotton Markets or Shops in connection with the loading, unloading, stacking, carrying, weighing, (measuring, filling, stitching, sorting, cleaning or such other work) including work preparatory or incidental to such operations;

10) employment in connection with the loading, unloading and carrying of food grains into godowns (sorting and cleaning of food-grains, filling, food-grains in bags stitching of such bags) and such other work incidental and connected thereto;

(11) employment in establishment engaged in cleaning, sorting, loading, unloading, stacking, carrying, weighing, measuring, stitching, filling of onion bags and such other work including work preparatory or incidental to such operations,

2. **Application** - The Scheme shall apply to the registered workers and the registered employers in the areas of Ratnagiri and Sindhudurg Districts for the scheduled employments mentioned in sub-clause (1).

3. **Commencement**- (1) Clauses 14 and 15 of this Scheme shall come into force after one month of publication of final notification.

(2) The remaining clauses shall come into force after two months of publication of final notification.

4. **Interpretation** (a) "Act" means the Maharashtra Mathadi, Hamal and Other Manual Workers (Regulation of Employment and Welfare) Act, 1969;

(b) "Board" means the Ratnagiri and Sindhudurga District Mathaadi and Unprotected Labour Board constituted under section 6 of the said Act;

(c) "Chairman" means the Chairman of the Board,

(d) "monthly worker" means a worker who is employed by an employer or a group of employers on contract or monthly basis;

(e) "pool worker" means a registered worker in the pool who is not a monthly worker,

(f) "pool" means a list of workers maintained by the Board but which does not include monthly workers;

(g) "personnel officer" means the Personnel Officer appointed by the Board under clause 5;

(h) "registered employer" means a worker whose name is for the time being entered in the register of pool workers or in the register of monthly workers;

(i) "registered worker" means a worker whose name is for the time being entered in the register of pool workers or in the register of monthly workers,

(j) "register of employer" means the register of employers maintained under this Scheme;

(k) "register of workers" means the registers of workers maintained under this Scheme;

(l) "rules" means the Maharashtra Mathadi, Hamal and other Manual Workers (Regulation of Employment and Welfare) Rules, 1970;

(m) "Secretary" means the Secretary of the Board;

(n) "week" means the period of seven days commencing on midnight of Saturday and ending on the mid-night of the Saturday next following

(o) words and expressions used but not defined in the Scheme shall have the meaning assigned to them in the Act.

5. **Secretary, Personnel Officer and other servants of the Board**- The Board may appoint a Secretary, a Personnel Officer and such other Officers and servants on such terms and conditions of service as it deems fit;

Provided that, no post the maximum salary of which exclusive of allowance is Rs. 1,000 and above per menses shall be created and no appointment to such post shall be made by the Board except with the previous approval of the State Government;

Provided further that, the previous approval of the State Government shall not be necessary to any appointment in a leave vacancy of a duration of not more than three months.

6. Functions of the Board - (1) The Board may take such measures as it may consider desirable for carrying out the objectives of administering the Scheme set out in clause 2 including measures for -

- (i) ensuring the adequate supply and the full and proper utilisation of registered workers for purpose of facilitating the rapid turnover of work;
- (ii) regulating the recruitment and entry into and the discharge from the scheme of workers and allotment of registered workers in the pool to registered employers;
- (iii) determining and keeping under review the number of registered workers, from time to time, on the registers or records and the increase or reduction to be made in the number of registered workers;
- (iv) keeping, adjusting and maintaining the employers' registers, entering or re-entering therein the name of any employer and where circumstances so require removing from the register the name of any registered employer in accordance with the provisions of this Scheme;
- (v) keeping, adjusting and maintaining, from time to time, such registers or records as may be necessary, of any workers, including any registers, or records of workers who are temporarily not available for work and whose absences has been approved by the Board; and where circumstances so require, removing from any register or record the name of any registered worker either at his own request or in accordance with the provisions of this Scheme;
- (vi) grouping or re-grouping of all registered workers into such groups as may be determined by the Board, and reviewing the grouping of any registered worker on the application of a registered worker;
- (vii) making provision, subject to availability of funds, for welfare of registered workers including medical services in so far as such provisions does not exist apart from this scheme;
- (viii) recovering from registered employers contribution in respect of the expenses of this Scheme, wages, levy and any other contributions under this Scheme;
- (ix) making provision, subject to availability of funds, for the health and safety measures in place where workers are employed in so far as such provision does not exist apart from this Scheme,
- (x) maintaining and administering the workers' welfare fund, and recovering from all the registered employers contribution towards the Fund when such Fund is constituted in accordance with the rules of the fund;
- (xi) maintaining and administering Provident Fund and Gratuity Fund for registered workers in the pool when such Funds are constituted;

- (xii) assisting, subject to the availability of funds, by way of grant of loan, the Co-operative Societies formed for the benefit of registered workers and staff of the Board.

(2) All property, fund and other assets vesting in the Board shall be held and applied by it, subject to the provisions and for the purposes of this Scheme.

(3) The Board shall have and maintain its own fund to which shall be, credited -

- (a) as all monies received by the Board from the State Government;
- (b) all fees, wages and levies received by the Board under this Scheme;
- (c) all monies received by the Board by way of sale and disposal of properties and other assets;
- (d) interest on investment in securities and deposits rents and all monies received by the Board in any other manner or from any other source.

(4) All monies forming part of the funds shall be kept in current or deposit account with the State Bank of India or the Reserve Bank of India or in any Nationalised Scheduled Bank or any Scheduled Bank or invested in such securities as may be approved by the Board. Such accounts shall be operated by such officers of the Board as may be authorised by it :

Provided that, the Board may keep on hand such sum not exceeding Rs. 1,000/- as the Board may consider necessary.

Explanation- For the purpose of this sub-clause "Nationalised Bank" means any Bank specified in Column No. 2 of the First Schedule to the Banking Companies (Acquisition and Transfer of Undertakings) Act, 1970 (5 of 1970).

(5) The Board may with the previous permission of the State Government, borrow money from open market or otherwise with a view to provide itself with adequate resources.

(6) The Board may accept deposits on such conditions as it deems fit from persons, authorities or establishments with whom it has to transact any business.

(7) The Board shall make provision for much reserve and other denominated funds as may be provided in this Scheme.

(8) The Board shall have the authority to spend such sum as it thinks fit for the purposes authorised under the Scheme from out of the general fund of the Board or from the reserve and other funds, as the case may be.

(9) The Board shall cause the proper account to be kept of the cost of operating this scheme and of all receipts and expenses under this scheme.

(10) The Board shall submit to the State Government

- (a) as soon as may be after the first day of April in every year and not later than the 31 day of October, an annual report on the working of the Scheme during the preceding year ending the 31 March, together with a audited balance sheet; and

(b) copies of proceedings of the meeting of the Board.

(11) The Board may -

- (i) fix is number of workers to be registered under the various categories,
- (ii) increase or decrease the number of workers in any category on the register from time to time, as may be necessary after a periodical review of the register and anticipated requirements;
- (iii) sanction the temporary registration of a specified number of workers in any category for specific periods;
- (iv) devise forms, records, registers, statements and the like required for administration of the Scheme;
- (v) determine the wages, allowances and other conditions of service including age of retirement of registered workers;
- (vi) fix the rate of levy under clause 41(1);
- (vii) sanction the annual budget;
- (viii) subject to the provisions of clause 5, appoint a Secretary, the Personnel Officer and other staff of the Board;
- (ix) make recommendation to the State Government about any modification in the Scheme;
- (x) settle dispute between registered employers and registered workers;
- (xi) discuss statistics of output of labour and turnover of work and record it, as well as observations and directions;
- (xii) subject to such conditions as it thinks fit, delegate in writing to the Committee's, Chairman, Secretary or to any officer of the Board any of its functions under the Scheme.

7. **Annual Estimate** - The Chairman shall, at a special meeting to be held before the end of February in each year, lay before the Board, the annual budget of the Scheme for the year commencing on the first day of April, then next ensuing in such details and forms as the Board may, from time to time, specify. The Board shall consider the estimate so presented to it and shall within four weeks of its presentation sanction the same either unaltered or subject to such alteration as it may deem fit.

8. **Responsibilities and duties of Chairman** - Without prejudice to the powers and functions the Board, the Chairman shall be generally responsible for satisfactory execution of the Scheme and shall have powers to execute the decision of the Board subject to its directions and in particular-

- (a) to ensure that the decisions of the Board in regard to the adjustment of the registers of workers are carried out expeditiously,
- (b) to ensure that the sanctions for temporary registration of workers are carried out without delay,
- (c) to supervise and control the working of the Scheme;
- (d) to take suitable steps, if any irregularities are detected by him or brought to his notice;
- (e) to ensure that the provisions of the Scheme in regard to transfer and promotion of workers are carried out;
- (f) to constitute medical Boards when required;
- (g) to ensure that conditions laid down in the Scheme for the registration of employers are complied with by them;

- (h) to ensure that all forms, registers, returns and documents, devised by the Board are properly maintained;
- (i) to ensure that suitable statistics in regard to the output of labour is compiled and placed before the Board with appropriate remarks and explanations at such intervals as the Board may desire;
- (j) (i) to sanction the creation of posts, the maximum salary of which exclusive of allowance is below Rs. 1,000/- per month and to make appointment to the posts;
(ii) to make appointment to the post, the maximum salary of which exclusive of allowance is below Rs. 1,000/- per month;
- (k) to take disciplinary action against registered workers and registered employers in accordance with the provisions of this Scheme;
- (l) to declare that there has been "a go-slow" and to take action as authorised under this Scheme;
- (m) to sanction the transfer of a monthly worker to the pool at the request of the registered employer or the registered worker, as provided for in this Scheme;
- (n) to deal with appeals from registered workers and registered employers under clauses 37 and 38;
- (o) to discharge all functions relating to disciplinary action against registered employers and workers to the extent permitted under clause 34.

9. **Functions of Secretary** - Without prejudice to the powers and functions of the Board and the Chairman, the Secretary shall perform duties imposed on him by this Scheme in discharge of his duties and in particular be responsible for -

- (a) keeping, adjusting and maintaining the register of employers entering or re-entering therein the name of any employer and where the circumstances so require removing from the register the name of any registered employer in accordance with the provisions of this Scheme;
- (b) keeping, adjusting and maintaining, from time to time, such registers or records as may be necessary of workers, including any register or records of workers, who are temporarily not available for work and whose absence has been approved by the Board and where the circumstances require, removing from any registers or records the name of any registered worker, either at his request or in accordance with the provisions of this Scheme;
- (c) the employing and controlling the registered workers who are available for work when they are not otherwise employed in accordance with this Scheme;
- (d) grouping or re-grouping of registered workers in suitable pools, in accordance with the instructions received from the Board in such groups as may be determined by the Board;
- (e) allotting the registered workers in the pool who are available for work to the registered employers and for this purpose, the Secretary shall
 - (i) make the fullest possible use of registered workers in the pool;
 - (ii) keep the record of attendance at call stands or control points of registered workers;
 - (iii) provide for the maintenance of records of employment and earnings of registered workers;

- (iv) make or cause to be made the necessary entries in the attendance cards and the wage slips of the registered workers in the reserve pool as laid down in Claus 23,
- (f)
 - (i) the collection of levy or any other contribution from the employers under the Scheme;
 - (ii) the collection from registered workers of contribution to the Provident Fund, Insurance Fund or any other fund which may be constituted under the Scheme;
 - (iii) the payment to each registered daily worker of all earnings lawfully due to him from the registered employer and the payment to such registered worker of all moneys payable by the Board in accordance with the provisions of this Scheme;
- (g) appointing, subject to budget provisions, such officers and servants from time to time, as may be authorised by the Board or the Chairman to appoint;
- (h) keeping proper accounts of the cost of operating this Scheme and of all receipts and expenses under it and making and submitting to the Board an Annual Report and Audited Balance-sheet and profit and loss accounts statements;
- (i) framing budget annually for submission to the Board on or before the 15th day of February each year;
- (j) maintaining complete service records of all registered workers and record sheets of all registered employers;
- (k) authorising the employment of unregistered workers in case registered workers are not available for work in the pool or in such other circumstances as the Chairman may approve; and
- (l) such other functions as may, from time to time, subject to the provisions of this Scheme, be assigned to him by the Board or the Chairman.

10. **Function of Personnel Officer** - The Personnel Officer shall assist the Secretary in the discharge of his duties and shall, in particular, carry out the functions assigned to him by clause 34 of this Scheme.

11. **Maintenance of Registers** - (1) **Register of Employers** - There shall be a register of employers in the form devised by the Board wherein the names and addresses of the employers, registered under the Scheme shall be entered.

(2) **Register of Workers** - There shall be a register of workers who are registered by the Board wherein the names and addresses of workers registered under this Scheme shall be entered. It shall be duly maintained.

(3) **Monthly register** There shall be a register of workers who are engaged by each employer on contract on monthly basis and who are known as monthly workers.

(4) **Pool register** - There shall be a register of workers other than those on the monthly register known as pool workers. This register shall include a sub-pool of workers who are not attached to any gang to fill casual vacancies in gangs. The workers included in such a sub-pool shall be known as 'leave reserve workers.'

12. **Classification of Workers**- The Board shall arrange for the classification of registered workers in suitable categories as may be determined by it, from time to time.

13. Fixation of number of workers on the register- The Board shall determine before the commencement of registration in any category, the number of registered workers required in that category in consultation with the registered employers.

14. Registration of employers - Every employer including a Mukadam, commission agent, clearing agent, purchaser, importer, exporter, engaged in selling, purchasing or trading or acting as agent in any employment to which this Scheme applies shall get registered with the Board by applying in Form "A" appended to the Scheme within fifteen days from the date of coming into force of this clause.

Provided that, an employer of any establishment coming into existence after the commencement of this Scheme shall apply for a registration simultaneously on the commencement of his business.

15. Registration of existing and new workers- (1) (a) Any worker, who on the date of enforcement of this Scheme, is already working in the employment in the area to which the Scheme applies shall be registered under this Scheme;

(b) The qualification for new registration shall be such as may be specified by the Board having regard to local conditions, physical fitness, capacity and/or experience. Citizen of India only shall be eligible for registration.

(c) Registration of workers in any new category shall be from among the workers who have been or were working in the said employment on any such date as the Board may specify in this behalf provided that, the worker is, medically fit and is not more than 60 years of age.

(2) Notwithstanding any provisions of this Scheme, where the Board is of the opinion that a worker has secured his registration by furnishing false information in his application or by withholding any information required therein or where it appears that a worker has been registered improperly or incorrectly the Board may direct the removal of his name from the registers:

Provided that, before giving any such direction, the Board shall give such workers an opportunity of showing cause why the proposed direction should not be issued.

16. Promotion and transfer of registered workers- (1) A vacancy (other than casual vacancy), in any category of registered workers in a pool register, shall ordinarily be filled by promotion of registered workers from the next lower category within the same gang.

(2) A vacancy (other than a casual vacancy), in any category of registered monthly worker, may be filled only by promotion from lower categories of registered monthly workers in the gang, or, if no registered worker is suitable for promotion from lower categories of registered monthly worker in the same gang, by transfer of a registered worker in the same or a superior category in the pool who may be selected by registered employers or a group of registered employers.

Explanation. - The criteria for promotion shall ordinarily be -

- (a) seniority;
- (b) merit and fitness for the category to which promotion is to be made;
- (c) record of past service

Note - A transfer from the pool register to the monthly register in the same category or vice-versa shall not be deemed a promotion.

(3) The Chairman or the Secretary may, for sufficient and valid reasons, allow the transfer of a registered monthly worker to the pool on a request in writing of the registered employer or the registered worker explaining fully the reasons for the transfer provided that such transfer shall be subject to the fulfilment of any contract subsisting between the registered monthly worker and his registered employer regarding termination of employment. No transfer shall take place without the prior approval of the Chairman or the Secretary.

(4) If the services of a registered monthly worker are terminated by the registered employer for an act of in discipline or misconduct, he may apply to the Board for employment in a pool. The Secretary, on behalf of the Board, shall then decide on the merits of the case, either or not the registered worker should be employed by the Board and if so, whether in the same or a lower category. The registered worker should be given an opportunity of being heard and pleading his case before the Secretary, either himself or through his representatives.

(5) If a registered monthly worker is transferred to, or employed in, the pool under sub clause (3) or sub-clause (4) as the case may be, his previous service shall be reckoned for all benefits in the pool and the registered employer shall transfer to the Board all benefits that have accrued to the registered worker in respect of his previous service as if such service has not been transferred. The registered employer shall contribute to the Board such amount of the Provident Fund of the registered worker, if any, standing to his credit in the Provident Fund of which he is a member and such amount towards his leave and gratuity as may have been due to him under any Contract subsisting between the registered worker and his registered employer or under any law, Award or agreement applicable to such registered worker, as if his services had been terminated by the registered employer.

17. **Medical examination** (1) If the Board considers it to be necessary so to do, it may require a new worker before registration to undergo, free of charge, a medical examination for physical fitness by a Medical Officer nominated by the Chairman for this purpose. A worker found medically unfit by a Medical Officer may apply in writing, to the Chairman and simultaneously deposit with him such fees as may be specified in this behalf for examination by a Medical Board. On receipt of such a request the Chairman shall set up a Medical Board. The decision of the Medical Board shall be final and a worker who is medically unfit shall not be entitled to registration.

(2) If the Chairman deems it necessary to do so, he may require a worker to undergo, free of charge, a medical examination by a medical Board to be constituted by the Chairman. The decision of the Medical Board shall be final and a worker if found permanently unfit by the medical Board, the Chairman shall terminate his services forthwith.

18. **Registration fee.** (i) A registration fee of rupee one shall be paid to the Board by each worker at the time of registration under this Scheme.

(ii) A registration fee of rupees twenty five shall be paid by each employer at the

time of registration under this Scheme.

19 **Supply of Cards** (1) Every registered worker shall be supplied with (i) an identity card; (ii) an attendance card; and (iii) wage slips in the forms, devised by the Board.

(2) In case of loss of card, a fresh card will be issued but the cost thereof, which will be fixed by the board, shall be payable by the registered worker concerned.

20. **Service records for registered workers-** A service record for every registered monthly and daily worker shall be maintained in a form to be specified by the Board which shall contain amongst other things a complete record of disciplinary action taken against the registered worker, promotions, commendations for good work etc. and such other matters as the Board may think fit. Such details in respect of the registered monthly workers shall be supplied to the Board by the registered employers.

21. **Record sheets for registered employers-** The Personnel Officer shall maintain a record sheet in respect of each registered employer in a form to be devised by the Board which shall contain amongst other things, a complete record of disciplinary action taken against the registered employer.

22. **Surrender of cards-** A registered worker's card shall be surrendered to the Board in the following circumstances namely -
(a) when proceeding on leave for seven days or more,
(b) when retiring from service,
(c) when dismissed or discharged from service,
(d) when temporarily ended, or
(e) on death :

Provided that, the registered employer of a registered monthly worker shall also surrender the card of the registered worker to the Board in the case of (a), (b), (c), (d) and (e) above.

23. **Entries in attendance card and wage slip** - (1) A registered worker in the pool shall hand over to the Board at the time he is allotted for work to a registered employer, his attendance card. The Board shall make necessary entries in the attendance card in respect of the period of work done by the registered worker and return it to him on completion of the engagement for each day of work and the Board shall supply as soon as possible, a wage slip showing the wages earned by a registered worker.

(2) A registered monthly worker shall hand over to his registered employer, at the time when he is allotted his work, Attendance Card. The registered employer shall make necessary entries in the card in respect of the period of work done by the registered worker and return it to him on the completion of his allotted work. For each day of work, the registered employer shall supply, as soon as possible, a wage slip showing wages earned by a registered worker.

24. **Employment of registered worker** (1) A registered monthly worker of a particular

category allotted to a registered employer or a group of registered employer shall be entitled to be employed for work in that category by that registered employer or group of registered employers in preference to any registered worker of the same category in the pool. is

(2) If the number of registered workers on the monthly register is a particular category not sufficient for the work available, the registered workers on the pool register in that category shall be employed.

(3) A registered monthly worker of one registered employer or a group of registered employers shall not be employed by any other registered employer or group of registered employers, except with the previous approval of the Chairman or Secretary.

25. **Filling up of casual vacancies** - Casual vacancies of registered monthly worker shall be filled up in the following manner, namely :-

When a Head Mukadam or Mukadam is absent, the vacancy shall be filled by senior registered person of the same gang in the employment of the registered employer.

26. **Unemployment allowance** - When a registered worker in the pool presents himself for work and for any reason, the work for which he has been allotted cannot commence or produced and no alternative work can be found for him and he is relieved within two hour of his attending for work, he shall be entitled to unemployment allowance from the registered employer at the rate as may be fixed by the Board appropriate to the category to which he belongs. A registered worker detained for more than two hours shall be paid full wages inclusive of dearness allowance.

27. **Holidays.** Registered workers shall be entitled in a year to four holidays with pay at such rates as may be specified by the Board under clause 32. Out of the four holidays, three holidays will be on (1) 26th January (Republic Day), (ii) 1st May (Maharashtra Day), and (iii) 15th August, (Independence Day). The fourth holiday shall be decided by the Board

28. **Obligation of registered workers-** (1) Every registered worker shall be deemed to have accepted the obligations of this Scheme.

(2) A registered worker in the pool who is available for work shall not engage himself for employment under a registered employer unless, he is allotted to that employer by the Secretary.

(3) A register worker in the pool who is available for work shall carry out directions of the Board and shall

(a) report at such call stands or control points and at such times as may be specified by the Board and shall remain at such call stands or control points:

(b) accept any employment under a registered employer whether in the category in which he has been registered or any other category for which he is considered suitable by the Board.

(4) A registered worker who is available for work when allotted by the Board for employment under a registered employer shall carry out his duties in accordance with the

directions of such registered employer or his authorised representative or supervisor and the rules of the employment and place where he is working.

29. Obligations of registered employers (1) Every registered employer shall accept the obligations of this Scheme.

(2) Subject to the provisions of clause 24, a registered employer shall not employ & worker other than a registered worker who has been allotted to him, by the Secretary in accordance with the provisions of clause 9(e).

(3) A registered employer shall, in accordance with instructions as may be given by the Board, submit all available information of his current and future labour requirements.

(4) A registered employer shall lodge with the Board, unless otherwise directed, particulars of the work-load handled by registered workers on piece-rate and such other statistical data may be required in respect of the registered workers engaged by him.

(5) (i) A registered employer shall pay to the Board within five days from the end of every fortnight or such shorter periods as may be specified by the Board by a special or general order, the levy payable under clause 41(1) and the gross wages due to registered workers for the work done by such registered workers during the fortnight and other amount due to daily registered workers;

(ii) A registered employer who makes default in remitting the amount of wages of registered workers within the time-limit specified in sub-clause (i) above, if so required by the Board, shall deposit with the Board an amount equal to the monthly average of the wages credited by him to the Board during the previous twelve calendar months in order to enable the Board to make payment of wages to registered worker in time. The said amount shall be deposited with the Board within ten days from the date of order of the Secretary of Board to that effect. If at any time the amount of such deposit falls short of the average of for twelve calendar months then the registered employer shall make good the deficit amount;

(iii) A registered employer, who persistently makes default in remitting the amount of wages of registered workers within the time limit specified in sub-clause (1) above, shall, further pay by way of penalty, a surcharge on such amount not exceeding ten per cent of the amount to be remitted as may be within ten days from the date of the order of the Secretary of the Board to that effect.

(6) A registered employer shall keep such records as the Board may require and shall produce before the Board or such person as may be designated by the Board upon reasonable notice, all such records and any other documents of any kind relating to registered workers and the work upon which they have been employed and furnish such information relating thereto as may be set out in any notice or direction issued by or on behalf of the Board.

(7) A registered employer who fails to make the payment of any amount due from him to the board under aforesaid clauses within the time specified therein, the Secretary of the Board shall, without prejudice to the right of the Board to take any other action under the Scheme in which the registered employer may be liable for the said default, serve a notice to the registered employer to the effect that unless he pays his dues within three days from date of receipt of the notice, the supply of registered workers to him shall be

suspended. On the expiry of the notice period, the Secretary shall suspend supply registered workers to the defaulting registered employer until he pays all the dues.

30. Restriction on employment - (1) No employer (other than a registered employer in any area to which this Scheme applies) shall engage for employment a worker unless that worker is a registered worker

(2) Notwithstanding the preceding provisions of the clause -

(a) where the Secretary is satisfied that -

(i) the work is emergently required to be done, and

(ii) it is not reasonably practicable to obtain registered worker for that work, the Secretary may, subject to any limitation imposed by the Board, allow a registered employer to employ a worker who is not a registered worker:

Provided that, whenever unregistered workers have to be employed, the Secretary shall obtain, if possible, the prior approval of the Chairman to the employment of such workers and where this is not possible, shall report to the Chairman within 24 hours the full circumstances under which such workers were employed and the Chairman shall duly inform the Board of such employment in its next meeting;

(b) the Board may, subject to such conditions it may specify, permit employment of unregistered workers on a holiday if work is required to be done on that day, to the extent registered workers are not available for work;

(c) in the case referred to in items (a) and (b), the person not employed as aforesaid by a registered employer shall, for the purposes of clauses 29(4), (5) and (6) and clause 32 be treated in respect of that work as if he were a daily worker.

(3) A registered worker in the pool may, provided he fulfils fully his obligations under clause 28, take up employment elsewhere on those days on which he is not allotted for work by the Board.

31. Circumstances in which this Scheme ceases to apply - (1) This Scheme shall cease to apply to a registered worker when his name has been removed from the Register or Record in accordance with the provisions of the Scheme.

(2) This Scheme shall cease to apply to a registered employer when his name has been removed from the Employer's register in accordance with the provisions of this Scheme.

(3) Nothing in this clause shall affect any obligation incurred or right accrued during any time when a person was a registered worker or a registered employer.

32. Wages, allowances and other conditions of service of registered workers.

(1) Without prejudice to the provisions of any award, it shall be, unless otherwise specifically provided for in this Scheme, an implied condition of the contract between a registered worker (whether in the pool or on the monthly register) and registered employer that the rates, allowances and overtime, hours of work, rest intervals, leave with wages and other conditions of service shall, subject to the provisions of sub-clauses (2), (3), (4), (5) and (6), be such as may be fixed by the Board for each category of workers

(2) For the purpose of fixing rates of wages, allowances and overtime, hours of work, rest intervals, leave with wages and other conditions of service (hereinafter collectively referred to as "the conditions of service") of registered workers or for revising or for modifying the same, the Board shall call upon the associations of registered employers and trade unions of registered workers covered by this Scheme to make such

representations as they may think fit as regards the conditions of service which may be fixed or revised or modified under this Scheme in respect of registered workers. If there is no such association of registered employers and union of registered workers, then such representations from registered employers and registered workers may be invited through notice published in such manner as the Board may think fit.

(3) Every such representation shall be in writing and shall be made within such period as the Board may specify and shall state the conditions of service, which, in the opinion of the person making the representation would be reasonable having regard to the capacity of the registered employers to pay the same or comply with or to any other circumstances which may seem relevant to the person making the representation.

(4) The Board shall take into account the representations aforesaid, if any, and after examining all the material placed before it, shall fix or revise or, as the case may be, modify the relevant conditions of service of the registered workers.

(5) In fixing or revising or, as the case may be, modifying the conditions of service of the registered workers, the Board shall have regard to the cost of living, the prevalent conditions of service in comparable employment in the local areas, the capacity of the registered employers to pay, and any other circumstances which may seem relevant to the Board,

(6) The conditions of service fixed, revised or, as the case may be, modified by the Board shall take effect, either prospectively or retrospectively from such date as the Board may decide. The decision of the Board shall be communicated to the registered workers and registered employers in such manner as the Board thinks fit.

33. Disbursement of wages and other allowances to registered workers -

The Board may permit the registered employer to pay wages and other allowances to the registered monthly workers employed by them directly after making such deductions as may be authorised and recoverable from them under this Scheme. In respect of registered workers other than registered monthly workers employed by the registered employers, from time to time, the wages and other allowances payable by the registered employers shall be remitted by the registered employer by cheque to the Secretary of the Board every fortnight. The Secretary thereupon shall arrange to disburse the wages and other dues, if any, to the registered workers on a specified day every month subject to deductions recoverable from them under this Scheme

34. Disciplinary procedure -(1)(i) The Personnel Officer may, on receipt of the information, whether on a complaint or otherwise, that a registered employer has failed to carry out the provisions of this Scheme after investigating the matter, give him a warning in writing, or

(ii) Where, in his opinion, a higher penalty is merited, the Personnel Officer shall report the case to the Chairman who may then cause such further investigation to be made as he may deem fit and take any of the following steps as regards that employers, that is to say, he may-

(a) censure him and record the censure in his record sheet; or

(b) subject to the approval of the Board and after one month's notice in writing given to the registered employer, remove his name from the employers register for such period as determined by the Board permanently.

(2) A registered worker in the pool who fails to comply with any of the provisions of the Scheme or commits any act of indiscipline or misconduct may be reported in writing to the Personnel Officer who may, after investigating the matter, give him a warning in writing or suspend him for a period not exceeding four days.

(3) Where in the opinion of the Personnel Officer, a higher punishment than that provided in sub-clause (2) is merited, he shall report the case to the Chairman.

(4) On receipt of the written report from the Personnel Officer under sub-section or from the registered employers or any other person that a registered worker in the pool has failed to comply with any of the provisions of this Scheme or has committed an act of indiscipline or misconduct or has consistently failed to produce the standard or datum output or has been inefficient in any other manner, the Chairman may make or cause to be made such further investigation as he may deem fit and thereafter take any of the following steps as regards to the worker concerned, that is to say, he may impose any of the following penalties :-

- (a) give him a warning in writing;
- (b) suspend him for a period not exceeding four days,
- (c) terminate his services after giving one month's notice or one month's wages inclusive of dearness allowance in lieu thereof; or
- (d) dismiss him.

(5) Before any action is taken under this clause, the person concerned shall be given an opportunity to show cause why the proposed action should not be taken against him.

(6) During the pendency of investigations under sub-clauses (2) and (4) above, the registered workers concerned may be suspended by the Chairman.

(7) Without prejudice to the powers of the Chairman under clause 35, a registered employer shall have full powers to take disciplinary action against monthly registered workers employed under him.

35. **Special disciplinary powers of the Chairman** - (1) Notwithstanding anything contained in the Scheme, if the Chairman is satisfied after inquiry that a "go-slow" has been resorted to by any gang of registered workers or any individual registered worker and is being continued or repeated by the same gang or registered worker of different gangs or registered workers on the same or different places of work, he may make a declaration in writing to that effect.

2) When a declaration under sub-clause (1) has been made, it shall be lawful for the Chairman -

- (i) in case of registered monthly workers, to take, without prejudice to the rights of the registered employers, such disciplinary action including removal against such registered workers as he may consider appropriate; and
- (ii) in case of registered workers in the pool to take such disciplinary action including dismissal against such registered workers as he may consider appropriate.
- (3) The Chairman may take disciplinary action -

- (i) where "go-slow" is resorted to by a gang against all the members of the gang ; and
- (ii) where "go-slow" is resorted to by an individual registered worker against the worker concerned.

(4) Before any disciplinary action is taken under this clause against any registered worker or any gang of registered workers, such registered worker or gang shall be given an opportunity to show cause why the proposed action should not be taken against him or it;

Provided that, the Chairman may, before giving an opportunity to show cause under this sub-clause, suspend from work any registered worker or gang of registered workers immediately after a declaration has been made under sub-clause (1).

(5) A declaration by the Chairman that a "go-slow" has been resorted to by a registered worker or a gang of registered workers shall be final, and shall not be liable to be questioned on any ground whatsoever.

36. Termination of employment.- (1) The employment of a registered worker in the pool shall not be terminated except in accordance with the provisions of this Scheme.

(2) A registered worker in the pool shall not leave his employment with the registered employer except by giving fourteen days' notice in writing to the Board for forfeiting fourteen days' wages inclusive of dearness allowance in lieu thereof.

(3) When the employment of a registered worker with the Board has been terminated under sub-clauses (1) and (2), his name shall forthwith be removed from the register or record by the Board.

37. Appeals by registered workers.- (1) Save as otherwise provided in this clause, a registered worker in the pool who is aggrieved by an order passed by an authority under clause 34, may prefer, an appeal against the order of the Personnel Officer to the Chairman and against the order of the Chairman to the State Government.

(2) A registered worker who is aggrieved by an order of the Secretary -

- (i) placing him, in a particular group in the register or record; or
- (ii) refusing registration under clause 15; or
- (iii) requiring him under clause 28(4) (b) to undertake any work which is not of the same category to which he belongs, may prefer an appeal to the Chairman.

(3) Any registered worker who is aggrieved by an order under clause 16(4) may prefer an appeal to the Chairman.

(4) No appeal shall lie where due notice has been given of the removal or the name of a registered worker from the register or record in accordance with the instructions of the board if the ground of removal that the registered worker falls within a class of description of registered workers whose names are to be removed from the register or record in order to reduce the size thereof.

Provided that, an appeal shall lie to the Chairman where the registered worker alleges that he does not belong to the class or description of registered workers referred in the instruction of the Board.

(5) Every appeal referred to in sub-clauses (1),(2),(3) or (4) shall be lie preferred within fourteen days of the date of receipt of the order appealed against .

Provided that, the appellate authority-may for reasons to be recorded, admit an appeal preferred after the expiry of fourteen days.

38. **Appeals by registered employers** (1) (i) A registered employer who is aggrieved by order of the Personnel Officer under clause 34(1)(ii) may appeal to the Chairman ;

(ii) In the case of an appeal against an order under clause 34(1)(u)(b), the Chairman shall forthwith refer the matter to the State Government. The State Government shall make such order on the appeal as it thinks fit.

(2) Every appeal referred to in sub-clause (1) shall be in writing and preferred within 14 days of the receipt of the order appealed against:

Provided that the appellate authority may, for reasons to be recorded, admit an appeal preferred after the coming of 14 days.

38. **Powers of revision of the Chairman** - Notwithstanding anything contained in the scheme, the Chairman, in case of an order passed by Personnel Officer under clause 34 may at any, time call for the record of any proceedings in which the personnel officer has passed the order for the purpose of satisfying himself as to the legality or propriety thereof and may pass such order in relation thereto as he may think fit:

Provided that, the Chairman shall not pass any order under the clause which may prejudicially affect the interest of any person without giving such person a reasonable opportunity of being heard.

40. **Stay of order in case of certain appeals** - Where an appeal is made by a registered worker in accordance with the provisions of clause 37 against an order of termination of service on one month's notice or where an appeal is preferred by a registered employer in accordance with the provisions of clause 38 against an order removing his name from the employer's register under clause 34(1)(ii)(b), the appellate authority may suspend the operation of the order appealed from pending the hearing and disposal of the appeal.

41. **Cost of operating the scheme and provision for amenities and benefits to the**

Registered workers - (1) The cost of operating the scheme and for providing different benefits, facilities and m to the registered workers as provided in the Act and under to Scheme, shall be defrayed by payments made by the registered employers to the Board. Every registered employer shall pay to the Board such amount by way of levy in respect of registered workers allotted to and engaged by him as the Board may, from time to time specify by public notice or written order to the registered employers and in such manner and at such time as the Board may direct. The Board may require the registered employers to pay the levy retrospectively or prospectively as it may deem fit.

(2) An employer to whom this scheme applies shall pay the levy as specified by the Board, from time to time from the date from which the scheme applies to him irrespective whether he gets himself registered within the time-limit laid down in clause 14 of this scheme or any time thereafter;

(3) In determining what payments are to be made by the registered employers under -clause (1), the Board may fix different rate of levy for different categories of work or registered workers, provided that, the levy shall be so fixed that the same rate of levy will apply to all registered employers who are in like circumstances.

(4) The Board shall not sanction any levy exceeding 50 per cent of the estimated wage bill calculated on the basis of the daily time rate wage without the prior approval of the State Government.

(5) A registered employer shall on, demand, make a payment to the Board by way of deposit or provide such other security for the due payment of the amount referred to in sub clause (1) as the Board may consider necessary.

(6) The Secretary shall furnish, from time to time, to the Board such statistics and other information as may reasonably be required in connection with the operation and financing of this scheme.

(7) If a registered employer fails to make the payment due from him under sub-clause (1) within the time specified by the Board, the Secretary shall serve a notice on that registered employer to the effect that, unless he pays his dues within three days from the date of receipt of the notice, the supply of registered workers to him shall be suspended. On the expiry of the notice period, the Secretary shall suspend the supply of registered workers to a defaulting registered employer until he pays his dues.

42. Provident Fund and Gratuity - (1) The Board shall frame and operate rules providing for Contributory Provident Fund for registered workers. The rules shall provide for the rate of contribution, the manner and method of payment and such other matters as may be considered necessary so that the rate of contribution, however, is not less than 6% per cent, of the wages of a registered worker and is not more than 6 ½ per cent, of the wages of a registered worker and is not more than 8 ½ per cent of such wages:

Provided that, pending the framing of the rules, it shall be lawful for the Board to fix the rate of contribution and the manner and method of payment thereof.

(7) In framing rules for the Contributory Provident Fund, the Board shall take into consideration the provisions of the Employees' Provident Fund Act, 1952 (XIX of 1952), as amended from time to time, and the schemes made thereunder for any establishment.

(3) The Board shall frame rules for payment of gratuity to registered workers.

(4) In framing rules for the payment of gratuity to registered workers, the Board shall take into consideration, the provisions of the Payment of Gratuity Act, 1972 (XXXIX of 1972), as amended from time to time.

(5) The rules for Provident Fund and Gratuity framed by the Board shall be subject to the previous approval of the State Government.

43. Penalties- Whoever contravenes the provisions of clauses 14, 29 and 30 shall, on conviction, be punished, -

(1) if it is a first contravention, with imprisonment for a term which may extend to Three months or with fine which may extend to five hundred rupees, or with both;

(2) if it is a subsequent contravention, with imprisonment for a term which may extend to six months, or with fine which may extend to one thousand , or with both;

(3) if such contravention continues after the subsequent conviction with a fine which may extend to one hundred rupees for each day on which the contravention is made till the said contravention continues.

By order and in the name of the

Governor of Maharashtra

(P. K. JADHAV)

Desk Officer.

FORM 'A'
(See Clause 14)

THE RATNAGIRI AND SINDHUDURG DISTRICTS
MATHADI AND UNPROTECTED LABOUR BOARD

Application for the registration of employer

Registration No.

(To be filed in by Office)

I, hereby apply for registration as an employer, etc. The necessary particulars are given below :-

1. Name and address of the Establishment and Telephone No.
2. Whether a firm or a company, Name of Proprietor -
(1)
(2)
(3)
(4)
3. Are you a member of any Association?
If so, state the name and address of the Association.
4. Whether your Establishment is registered under the Bombay Shops and Establishments Act, 1948. If so, state registration No.
5. the places of work with location in details where the loading unloading, stacking, carrying etc. of goods is carried on in connection with trade/business of your Establishments.
6. Are you employing workers through contractors? If so, state the name of the contractor
7. Are you employing workers through Tolli? If so, state the name of the Mukadam/s of the Tolli/s or of all workers and the Number

therefore

Date:

Place :

Signature of the Applicant
By order and in the name of the
Governor of Maharashtra,

(P. K. Jadhav),
Desk Officer,
Industries, Energy and Labour Department.